

gemeente **Oosterhout**

Perspectiefnota 2018

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Financiële hoofdlijnen	7
3. Huidige financiële positie	8
4. Uitgangspunten begroting 2018-2021	9
5. Voortgang coalitieakkoord	11
5.1. Programma 1 – Verbindend bestuur	12
5.2. Programma 2 – Sociaal domein	14
5.3. Programma 3 – Werkgelegenheid & economie	20
5.4. Programma 4 – De levendige gemeente	24
5.5. Programma 5 – Ruimte & ontwikkeling	27
5.6. Programma 6 – Middelen	35
5.7. Samenvattend financieel overzicht	38
6. Conclusies	39
7. Reserves	40
7.1. Vrije Reserve	40
7.2. Reserve Infrastructurele werken	41
7.3. Reserve sociaal domein	42

1. Inleiding

Perspectiefnota 2018: de ambities doorontwikkelen

Met de Perspectiefnota voor 2018 bieden wij de laatste Perspectiefnota van deze bestuursperiode aan. Een bestuursperiode die in 2014 is begonnen met een ambitieus collegeprogramma en met tegelijkertijd veel onzekerheden, met name op het gebied van de drie transities. Wij hebben daarin, samen met uw raad, altijd een even heldere als behoedzame koers gevaren. Daarbij evenwicht zoekend tussen enerzijds het uitgangspunt dat Oosterhouters die zorg nodig hebben, ook zorg krijgen, maar aan de andere kant de wens om deze taken uit te voeren binnen de budgetten die wij hiervoor van het rijk ontvingen. Het heeft onder andere geleid tot de vorming van een risicoreserve voor het sociaal domein, die wij tot op heden niet hebben hoeven aan te spreken. De ontwikkelingen binnen het sociaal domein zijn de afgelopen drie jaar beheersbaar gebleken; gezien de enorme opgave, is dat een niet een geringe verdienste van alle betrokken partijen.

Het afgelopen jaar hebben we de eerste stappen gezet waarmee we daadwerkelijk de slag willen maken van transitie naar transformatie, van het overnemen van rijkstaken naar een daadwerkelijk andere vormgeving uitvoering. Een uitvoering die meer gericht is op preventie en sterker inzet op collectieve voorzieningen. We zien die ambitie terug in de dagelijkse gang van zaken binnen de Sociale Wijkteams, maar ook – op beleidsmatig vlak – bijvoorbeeld in de Ontwikkelagenda Wmo, die onlangs aan de gemeenteraad ter besluitvorming is aangeboden.

Maar ook buiten het sociaal domein is er op de belangrijkste dossiers voortgang en resultaat geboekt. In het begin van deze bestuursperiode is een aantal omvangrijke maatschappelijke projecten tot realisatie gekomen. De vernieuwbouw van Theater De Bussel (inclusief privatisering) en de hoofdvestiging van Theek5, de realisatie van het nieuwe recreatieoord De Warande en de oplevering van sportpark De Contreie zijn daarvan de meest sprekende voorbeelden. Het gaat hier overigens in alle gevallen om project waarvan de start al gelegen is in de vorige bestuursperiode.

We hebben kortom, samen met de gemeenteraad, in de afgelopen bestuursperiode veel ambities gerealiseerd. Oosterhout staat er - zeker als we kijken naar het voorzieningenniveau – zonder meer goed voor. De voornaamste opdracht is vervolgens om ervoor te zorgen dat al die voorzieningen ook het beste maatschappelijk rendement opleveren. Daarom ligt in deze Perspectiefnota het accent ook sterk op het doorontwikkelen en het innoveren van ons beleid. Door nog meer de verbinding te zoeken tussen verschillende beleidsterreinen, door ontwikkelingen in het sociale en fysieke domein te verknopen en door ruimte te creëren voor nieuwe ideeën en aanpakken. Dat doen we bij uitstek in het sociaal domein (zie verderop in deze inleiding), maar bijvoorbeeld ook op het gebied van sport en cultuur. De investeringen die wij de afgelopen jaren hebben gepleegd in onze sportinfrastructuur (De Warande, De Contreie etc.) gaan nog meer renderen als ze ook bijdragen aan het oplossen van een aantal maatschappelijke vraagstukken.

Als we vervolgens kijken naar de overige dossiers die door ons als kerndossier zijn benoemd, dan vallen de volgende ontwikkelingen op:

- Met de aanstelling van een stadsmanager is een extra impuls gegeven aan het uitvoeringsprogramma Bruisende Binnenstad. In april van dit jaar hebben wij de concept-visie op de ontwikkeling van de binnenstad gepresenteerd, met daarin een samenhangend pakket van voornemens om de kwaliteit van ons stadscentrum duurzaam veilig te stellen. De binnenstadvisie zet in op een compacter en daardoor herkenbaarder kernwinkelgebied en de daarmee samenhangende noodzaak van functiewisseling.

- De gemeenteraad heeft in de vergadering van mei 2016 het Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs vastgesteld. Belangrijkste component hiervan is het plan voor vernieuwbouw van het Mgr. Frenckencollege. Ondanks het feit dat het bekend was dat het budget krap was, was de verwachting dat realisatie haalbaar was. De huidige prijsontwikkelingen in de bouw laten echter een ander, overspannen beeld zien. Enorme prijsoverschrijdingen zijn in den lande aan de orde van de dag. Het is de vraag hoe de daadwerkelijke uitvoering van de vastgestelde ambities voor het Mgr. Frenckencollege zich verhoudt tot het beschikbare budget. De kans dat vastgestelde kaders (prijs en/of kwaliteit) overschreden gaan worden, is groot.
- De gemeenteraad heeft in 2016 de nieuwe cultuurnota vastgesteld, die in nauwe samenspraak met het culturele veld tot stand is gekomen. Hierin was ook opgenomen een evaluatie van Speelgoedmuseum Op Stelten. Deze evaluatie heeft inmiddels plaatsgevonden en is de basis voor overleg met het Speelgoedmuseum over mogelijkheden om de exploitatiekosten terug te dringen. Daarnaast heeft de gemeenteraad besloten tot een ingrijpende renovatie van PH2 (voorheen De Pannehoef), zodat het gebouw zich verder kan ontwikkelen tot broed- en verzamelplaats van Oosterhoutse amateurkunstenaars.
- De Agenda Economie 2016-2021 is in december 2016 door de gemeenteraad vastgesteld. De agenda kent een uitgebreide uitvoeringsagenda waarin de diverse projecten en speerpunten staan benoemd. Een van de grootste uitdagingen voor de toekomst is in Oosterhout het slechten van de bestaande “mismatch” tussen vraag en aanbod op de lokale arbeidsmarkt. Om die reden heeft het college besloten tot de inrichting van een lokaal overlegorgaan tussen overheid, ondernemers en onderwijs.
- De nieuwbouwwijk De Contreie heeft zich, zeker in de eerste jaren van deze bestuursperiode, ondanks de economische tegenwind toch gestaag weten te ontwikkelen. Daarvoor was wel een gezamenlijke impuls van ontwikkelaars, woningbouwcorporatie en gemeente nodig. Op dit moment zijn ruim driehonderd woningen in de wijk bewoond of in aanbouw. Ook in de verkoop van vrije kavels zit de nodige voortgang. Begin 2017 waren 52 van de 110 vrije kavels in de eerste fase van het plan verkocht.
- In het dossier-Zwaaikom zijn de onderhandelingen met de ontwikkelende partijen inmiddels afgerond. Na het doorlopen van de ruimtelijke-orderingsprocedures kan, ruim twintig jaar nadat met het project een start gemaakt is, begonnen met de herinvulling van dit gebied ten behoeve van woningbouw.

Oosterhout in 2018

Met de Perspectiefnota willen wij niet alleen terugblikken op deze bestuursperiode, het is natuurlijk ook en vooral de bedoeling het beeld voor 2018 te schetsen. In dat opzicht heeft deze nota iets dubbels. Het huidige college en de huidige gemeenteraad zetten de grote lijnen voor volgend jaar uit, maar het is uiteindelijk aan onze opvolgers om daaraan vervolgens verder uitvoering te geven. Na vaststelling van de Perspectiefnota voor 2018 en de daarop gebaseerde begroting volgen immers nog verkiezingen en coalitiebesprekingen; de uitkomsten daarvan zullen in belangrijke mate de financiële en inhoudelijke koers voor de komende jaren gaan bepalen.

De Perspectiefnota biedt daarom in eerste instantie een solide (financiële) basis voor de komende jaren. Het meerjarenbeeld sluit voor volgend jaar met een klein negatief saldo van circa € 400.000. Dat is, gezien de totale omvang van de begroting, een relatief klein tekort; voor ons ligt er de opdracht dit tekort op weg naar de begroting 2018 tot nul te reduceren. Tegelijkertijd laat dit tekort ook zien dat er relatief veel spanning op de gemeentefinanciën staat. Spanning die de laatste maanden extra toeneemt, omdat, onder andere als gevolg van de economische meewind, met name in de bouw en de aannemerij de kosten explosief

stijgen. Voor een aantal (bouwkundige) projecten die we nog te gaan hebben – onder andere de vernieuwbouw van het Mgr. Frenckencollege en de plannen voor het stadhuis, maar ook voor het aanleggen en opknappen van wegen – zal dit aanzienlijke financiële consequenties hebben.

Wij hebben het al eerder gemeld, maar we willen het hier opnieuw benadrukken: beleidsintensivering blijft ook in 2018 alleen mogelijk als hier ombuigingen tegenover staan.

Ontwikkelingen in het sociaal domein

Bijzondere aandacht hebben wij voor de ontwikkelingen binnen het sociaal domein (transities jeugdzorg, Wmo en Participatiewet). Ook uit de cijfers over het jaar 2016 blijkt dat wij een aanzienlijk bedrag (circa € 3,8 miljoen) minder hebben uitgegeven dan in de begroting was opgenomen. Desalniettemin hebben wij ook in 2016 vorm en inhoud kunnen blijven geven aan een van de belangrijkste speerpunten van ons sociaal beleid: inwoners van onze gemeente die zorg en ondersteuning nodig hebben, ontvangen ook passende zorg en ondersteuning. Bovendien hebben wij over 2016 binnen het bestaande budget ook de financiële consequenties kunnen opvangen van de rechterlijke uitspraken rondom de Hulp bij het Huishouden.

Deze Perspectiefnota laat ook enkele belangrijke fricties zien. Zoals de spanning tussen het positieve saldo over 2016 van € 3,8 miljoen op het sociaal domein en de structurele krapte binnen de breedte van de gemeentelijke programma's. Of de spanning tussen de weergegeven ombuigingsopgave en het jaarlijks terugkerende positieve rekeningresultaat. Voor ons is het aanleiding dieper te kijken naar de bredere samenhang tussen al deze verschillende elementen van de gemeentelijke financiële huishouding.

In het sociaal domein constateren wij dat wij vanuit steeds meer beleidsdossiers en steeds vaker de aansluiting zoeken en vinden bij de opgaven die de transities ons hebben gebracht. Er worden veel ambtelijke uren, kosten voor ict- en data-infrastructuur en uitbestede diensten ingezet voor doelen die eigenlijk rechtstreeks vallen binnen onze opgaven voor participatie, jeugdzorg en Wmo. Daarnaast is het gegeven dat wij budget overhouden op de uitvoering van de regelingen binnen het sociaal domein (zonder dat dit afbreuk doet aan een van onze belangrijkste speerpunten: wie zorg en ondersteuning nodig heeft, krijgt zorg en ondersteuning). Tegen die achtergrond vinden wij het alleszins verantwoord deze onderlinge samenhang ook door te trekken in onze financiën.

In deze Perspectiefnota zult u dan ook enkele verschuivingen zien van kostenposten. Zo worden investeringen in gegevensbeheer en data-analyse die voor het grootste deel gericht zijn op taken binnen het sociaal domein, ook ten laste gebracht van dit inhoudelijke programma. Dit geldt eveneens voor die beleidsonderdelen die we de afgelopen jaren hebben doorontwikkeld tot belangrijke preventieve instrumenten binnen participatie, jeugdzorg en Wmo.

Het positieve rekeningresultaat van het sociaal domein over 2016 zullen wij toevoegen aan de reserve sociaal domein. Deze reserve is al gevuld met € 4,8 miljoen. Dat leidt tot een reserve waarvan de omvang meer dan voldoet aan de intentie waarmee deze reserve ooit is ingevoerd: het afdekken van

het beleidsmatige risico van het niet meer kunnen betalen van de afgesproken en noodzakelijke zorg binnen de vastgestelde begroting. Daarom stellen wij u in deze Perspectiefnota voor de reserve sociaal domein op te delen in twee elementen:

- een risico-reserve ter grootte van € 5 miljoen, ter afdekking van de bedrijfsmatige risico's zoals hierboven beschreven;

- een transformatiereserve ter grootte van € 3,6 miljoen, die ons de ruimte biedt op innovatie en werkelijke transformatie gerichte projecten te kunnen ondersteunen.

Oosterhout na 2018

De hierboven bepleite financiële flexibiliteit zal zich niet alleen beperken tot het sociaal domein. Ook op andere beleidsterreinen zullen we ons vaker dan in het verleden de vraag moeten stellen op welke wijze het budget van de gemeente het meeste effect sorteert. Afspraken hierover moeten niet tot in de lengte van jaren worden vastgelegd. Zeker waar de verwachting is dat de gemeenten de komende jaren niet op extra geld vanuit het rijk hoeven te rekenen, dient jaar op jaar deze afweging te worden gemaakt. Doen we dat niet, dan beperken we ons ernstig in onze beleidsruimte. Wij zijn liever een aanjager van initiatieven en maatschappelijke innovatie dan dat we jaar-in-jaar-uit dezelfde (standaard-)activiteiten ondersteunen.

De vraag waaraan wij onze schaarse middelen na 2018 willen besteden, hangt ook af van de inhoudelijke koers die Oosterhout gaat varen. Een duidelijke (middellange) termijnvisie op de toekomst van de gemeente is een belangrijke basis voor de beleids- en financiële keuzes die raad en college in de volgende bestuursperiode te wachten staan. En die keuzes zullen de komende jaren scherper (moeten) worden dan voorheen. Waar wij in het verleden investeringen in de kwaliteit van onze gemeenten nog konden financieren uit de grondexploitatie, droogt deze inkomstenbron in een snel tempo op. Dat betekent dat we bij de toekomstvisie van onze gemeente ook zullen moeten nadenken over nieuwe verdienmodellen: meer samenwerken met private partners, meer sparen voor de toekomst of nadenken over de grenzen aan de groei van Oosterhout.

Op dit moment zijn wij nagenoeg klaar met de beschrijving van het Oosterhouts DNA, het hart en de ziel, van onze gemeente. Dat DNA is gebaseerd op (statistisch) feitenmateriaal, aangevuld met de uitkomsten van enquêtes en gesprekken. Het geeft een beschrijving van hoe onze gemeente er nu voorstaat: waarin liggen onze kwaliteiten, met welke trends hebben we te maken, wat zijn de uitdagingen voor de toekomst?

Nog voor de zomervakantie willen wij een begin maken met het formuleren van een integrale visie op de toekomst van Oosterhout. Het wordt een proces waarin betrokken inwoners, organisaties, ondernemers en verenigingen volop gelegenheid krijgen mee te denken en mee te praten over de toekomst van hun gemeente. Wij kiezen daarbij voor een niet-alledaagse aanpak, die leidt tot enthousiasme bij de deelnemers, tot nieuwe en verrassende inzichten, tot een goed inhoudelijk gesprek en tot een breed gedragen toekomstbeeld

Hoogachtend,
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN OOSTERHOUT,

2. Financiële hoofdlijnen

In dit hoofdstuk worden de geschetste ontwikkelingen vanuit de jaarrekening 2016, de 1e concernrapportage 2017 en de perspectiefnota 2018-2021 bij de programma's en de paragrafen bijeengebracht. Tevens worden hier het totaaloverzicht naar aanleiding van het nieuw beleid en de dekkingsmaatregelen en de ontwikkelingen in de financiële positie in beeld gebracht. Dit alles levert samengevat het onderstaande beeld op:

Bedragen * 1.000

Exploitatie	Investeringen	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo begroting 2017	-	557 N	-16 V	638 N	638 N
Ontwikkelingen uitgangspositie	-	-345 V	-484 V	-549 V	-535 V
Uitgangspunten begroting 2017	-	250 N	250 N	250 N	250 N
Beleidsvoornemens	1.286 N	-72 V	-18 V	36 N	88 N
Nieuw meerjarenbeeld	1.286 N	390 N	268 V	375 N	441 N

Voor een onderbouwing van het bovenstaande verwijzen we u naar respectievelijk de hoofdstuk 3, 4 en 5 van deze perspectiefnota.

Dit betekent dat er een meerjarig beeld ontstaat met een tekort van ongeveer € 390.000 in 2018. Het jaar 2019 is nog wel positief, maar de jaren erna zit het tekort weer rond € 4 ton. Gelet op het feit dat het uitgangspunt is om een sluitende meerjarenbegroting te presenteren is het dus onvermijdelijk dat er richting de uitwerking van de begroting 2018 keuzes gemaakt moeten worden in de beleidsvoornemens, dan wel dat er nieuwe ombuigingen gezocht moeten worden.

Van perspectiefnota naar begroting

In deze perspectiefnota worden de kaders geschetst voor de komende vier jaar. Het college is nu aan zet om deze kaders te realiseren richting de begroting 2018 en de meerjarenbegroting 2019-2021.

Ook zal er nog kritisch gekeken moeten worden naar de verschillende geplande investeringen die ten laste komen van de reserves.

De periode tot aan de begroting gebruikt het college om antwoorden te krijgen op onder andere de volgende vragen, zodat we de geschetste kaders nader kunnen invullen:

- Welke gevolgen heeft de meicirculaire?
- Zijn de genoemde investeringen, hun bedragen en de termijn nog realistisch?
- Welke keuzes kunnen er gemaakt worden binnen de beleidsvoornemens?
- Welke ombuigingen zijn er te formuleren?

3. Huidige financiële positie

Deze paragraaf bevat de financiële ontwikkelingen sinds de raad in november 2016 de begroting 2017 heeft vastgesteld. De begroting 2017 is dan ook het uitgangspunt voor het nieuw op te stellen financiële kader. Vervolgens dienen de ramingen geactualiseerd te worden op basis van:

- Decemercirculaire 2016;
- Uitgangspunten begroting 2018-2021;
- Actualiseringen begroting 2018-2021;
- Nieuw beleid perspectiefnota 2018.

De begroting 2017 is zoals gezegd het uitgangspunt en sluit in meerjarenperspectief met de volgende saldi:

Exploitatie	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Lasten	152.980	146.632	139.757	139.757
Baten	149.402	143.827	136.359	136.359
Saldo baten & lasten	3.578	2.805	3.398	3.398
Toevoeging aan reserves	7.320	6.800	0	0
Onttrekking aan reserves	10.341	9.621	2.760	2.760
Geraamd resultaat	557	-16	638	638
	nadeel	voordeel	nadeel	Nadeel

Dit betekent dat de exploitatie in het jaar 2018 momenteel een tekort kent van ruim € 5,5 ton, 2019 vrijwel sluitend is en er meerjarig sprake is van een tekort van ruim € 6 ton bestaat. Wanneer de ramingen worden geactualiseerd op bovenstaande punten, dan ontstaat het volgende beeld:

Exploitatie	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo begroting 2017	557 N	-16 V	638 N	638 N
Decemercirculaire 2016	208 V	347 V	412 V	398 V
Structurele doorwerking jaarrekening 2016 / 1 ^e corap 2017	137 V	137 V	137 V	137 V
Actualiseringen begroting 2018-2021	pm	pm	pm	pm
Nieuw meerjarenbeeld	212 N	-500 V	89 N	103 N

Toelichting:

Decemercirculaire

Gemeenten ontvangen op drie tijdstippen in het jaar informatie over de gemeentefonds-uitkeringen. In mei gebeurt dit o.b.v. de Voorjaarsnota, in september o.b.v. de Miljoenennota en in december op basis van de Najaarsnota. De decemercirculaire heeft doorgaans een beperkte strekking, hetgeen ook voor de decemercirculaire 2016 geldt. In de hier gepresenteerde voordelen zit echter een extra ontvangst van € 240.000 voor armoedebestrijding bij kinderen. Deze extra ontvangen middelen worden ook weer geclaimd bij programma 2.

Daarnaast is het de vraag wat het nieuw te formeren kabinet gaat doen met het gemeentefonds. Een zevental partijen die meedoen aan de tweede kamerverkiezingen (waaronder VVD, CDA en D66) hebben aangegeven een generieke (opschalings)korting op het gemeentefonds te willen toepassen van € 0,7 miljard (2021) tot € 0,9 miljard (structureel)

ter dekking van hun plannen. Dit zou voor de gemeente Oosterhout een korting van maar liefst € 1,9 miljoen betekenen.

Structurele doorwerking jaarrekening 2016 / 1^e corap 2017

In de jaarrekening 2016 en de 1e corap 2017 zitten een aantal voor- en nadelen welke een structureel karakter kennen. Wanneer deze posten verwerkt worden in de perspectiefnota 2018 hebben ze een positief effect van totaal € 137.000. Deze posten betreffen:

- GEO-informatie: € 13.000 voordelig. Minder externe kosten vanwege open source;
- Dierenasiel: € 10.000 nadelig vanwege meer opvang van dieren;
- Markten: € 8.000 nadelig vanwege lagere inkomsten;
- Monumentencommissie: € 8.000 nadelig vanwege hogere kostenextern advies;
- Bussel: € 20.000 nadelig door hogere kosten vaste onderhoudscontracten;
- Beheer gronden en gebouwen: € 90.000 voordelig. Betreft huurinkomsten die voorheen in de GREX zaten;
- DIV: € 30.000. Lagere reprocosten ivm nieuwe aanbesteding en lagere kosten kopiëren.
- Bijdrage Belasting Samenwerking West Brabant (BWB): € 50.000 voordelig.

Per saldo komen deze posten op een voordeel van € 137.000. Voor een toelichting op de bovenstaande posten verwijzen wij u naar de jaarrekening 2016 en de 1e corap 2017.

Actualisering

De cijfers in deze nota zijn exclusief actualisering van het bestaand beleid. Actualisering zijn aanpassingen aan de begroting als gevolg van veranderingen in aantallen, waardoor het beroep op regelingen autonoom wijzigt, of contractueel c.q. wettelijk onvermijdelijke mutaties in lasten en/of baten. Momenteel is nog geen inschatting gemaakt van deze actualisering, maar hier zal in de uitwerking richting de begroting 2018 wel rekening mee moeten worden gehouden. Afhankelijk van de kosten die hiermee samenhangen zal het richting de begroting 2018 alsnog nodig zijn om aanvullende keuzes te maken in de ombuigingen en/of het gewenste nieuw beleid.

4. Uitgangspunten begroting 2018-2021

De uitgangspunten voor het opstellen van de begroting 2018 en verder worden in deze paragraaf uiteengezet. In het coalitieakkoord zijn een aantal uitgangspunten geformuleerd. De (financieel) belangrijkste vier punten hieruit zijn:

1. De begroting kent een sluitend meerjarenperspectief. Tussentijdse beperkte tekorten zijn aanvaardbaar, mits en voor zover deze kunnen worden gedekt uit de reserves;
2. Er is de komende vier jaar ruimte voor nieuwe initiatieven, mits dit budgetneutraal gebeurt (oud voor nieuw);
3. Het structurele investeringsniveau is in principe gemaximeerd op € 4,45 miljoen (betreft de terreinen: openbare ruimte, sport, automatisering, accommodatiebeheer en incidenteel). Dit is inclusief € 0,5 miljoen voor PRIO-buurt (PPN 2016) en € 155.000 buitenspelen (Begroting 2017).
4. Aan doelen waarvoor de gemeente een doeluitkering ontvangt, wordt in beginsel niet meer uitgegeven dan het bedrag dat wordt ontvangen.

Naast bovengenoemde punten hanteert het college de volgende uitgangspunten voor het opstellen van de programmabegroting 2018-2021:

5. Reële ramingen. De kosten die in de begroting 2018-2021 worden opgenomen zijn gebaseerd op de in die jaren te verwachten lasten op basis van het vastgestelde beleid.
6. De meerjarenbegroting wordt opgesteld in constante prijzen. Dat wil zeggen dat de kosten- en opbrengsten de begroting voor de volgende jaren constant wordt gehouden en er dus geen rekening wordt gehouden met toekomstige inflatie. Dit geldt ook voor de baten uit de algemene uitkering en de belastingen. De inflatie wordt vertaald in een tweetal stelposten (loonontwikkeling en materiele prijsontwikkeling).
7. Loonontwikkeling. De salarislasten worden geraamd op basis van de toegestane formatie. De huidige CAO heeft een looptijd tot en met mei 2017. Wat de CAO vanaf mei 2017 gaat doen is nu nog onbekend. Het college van arbeidszaken van de VNG houdt een ledenraadpleging die als uitgangspunt dienst voor de komende Cao-onderhandelingen. Uit de conceptarbeidsvoorwaardennota blijkt dat gezien de verwachte pensioenpremieontwikkelingen (verwacht 1% van de loonsom) de ruimte voor loonsverhogingen zeer beperkt zal zijn. Voorgesteld wordt om voor de nieuwe CAO een bedrag van € 250.000 mee te nemen als stelpost. Deze stelpost zal overigens alleen worden toegevoegd aan het PBS indien er daadwerkelijk een nieuwe CAO ligt.
8. Materiële prijsontwikkeling. De keuze wordt gemaakt om in de begroting 2018 geen stelpost voor prijsontwikkelingen op te nemen.
9. Indexering subsidies. De keuze wordt gemaakt om in de begroting 2018 geen indexering op de subsidies toe te passen.
10. Renteomslag. Tot en met 2016 werd binnen de gemeente Oosterhout een renteomslag gehanteerd van 4,5%. In de begroting 2017 is dit percentage verlaagd naar 1,75%. Dit is het gewogen gemiddelde over het eigen- en vreemd vermogen van de gemeente. Binnen de grondexploitatie wordt alleen rente over het vreemd vermogen toegerekend. Hier geldt een percentage van 0,9%. Naar verwachting zal dit percentage ook voor 2018 van toepassing blijven.
11. Belastingen en overige inkomsten. In het coalitieakkoord is opgenomen de OZB jaarlijks met **maximaal** het inflatiepercentage te laten stijgen. Volgens de middellange-termijnverkenning 2018-2021 van het CPB bedraagt de inflatie voor 2018 1,4%. Dit komt neer op een extra OZB-opbrengst van zo'n € 160.000. Deze wordt nu niet ingerekend, maar mocht de begroting 2018 nog een tekort laten zien, dan zal de OZB met maximaal dit percentage worden verhoogd voor 2018 e.v.
12. Voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing geldt een kostprijsdekkende heffing.

Samengevat hebben de bovengenoemde uitgangspunten het volgende financieel effect op de meerjarenbegroting 2018:

Omschrijving	Uitgangspunt 2018 (in %)	Uitgangspunt 2018 e.v. (in €)
Loonontwikkeling	1,00%	€ 250.000
Renteomslag	1,75%	-
Onroerend Zaakbelasting (opbrengst)	1,4%	-/- € 0
TOTAAL		€ 250.000

* Betreft de prijs overheidsconsumptie netto materieel (IMOC)

5. Voortgang coalitieakkoord

Op basis van het coalitieakkoord en (wettelijke) ontwikkelingen die op de gemeente afkomen is een inventarisatie gemaakt van het nieuwe beleid en de daarvoor benodigde financiële middelen voor de lopende meerjarenbegroting. Het is niet voor alle onderkende ambities noodzakelijk om extra middelen vrij te maken. Een deel hiervan kunnen naar verwachting binnen de bestaande middelen en beschikbare uren in de begroting uitgevoerd worden (uiteraard wel afhankelijk van nog te maken keuzes). Voor een ander deel treedt de gemeente voornamelijk faciliterend op, waardoor we afhankelijk zijn van het initiatief van anderen.

In dit hoofdstuk is per programma een overzicht van de punten opgenomen welke een extra beslag op de (financiële) middelen van de gemeente betekenen. Tevens is per programma een korte toelichting opgenomen van de kernpuntendossiers. Deze punten zijn verdeeld in de volgende categorieën:

- A. Kernpuntendossiers;
- B. Beleidsvoornemens;
- C. Overige ontwikkelingen;
- D. Uitwerkingsopdrachten.

5.1. Programma 1 – Verbindend bestuur

Wat willen we bereiken?

Relatie burger & bestuur
Wij willen de vorming en uitvoering van gemeentelijk beleid zoveel als mogelijk in samenspraak met burgers, ondernemers, organisaties en verenigingen vormgeven. Daarbij willen wij optimaal gebruik maken van de kennis en kunde die in de Oosterhoutse samenleving aanwezig is. Ook willen we ruim baan bieden voor initiatieven vanuit de samenleving. Het doel: vergroting van draagvlak voor (uitvoering van) gemeentelijk beleid en meer ruimte voor nieuwe plannen en ideeën.
Regionale samenwerking
Door bepaalde gemeentelijke taken in gezamenlijkheid op te pakken, kunnen deze taken efficiënter en/of effectiever worden uitgevoerd. Daarnaast is regionale samenwerking een middel om het belang van Oosterhout bij andere overheden beter over het voetlicht te krijgen.
Dienstverlening
Procesoptimalisatie om effectiviteit en efficiency van de organisatie te verbeteren <ul style="list-style-type: none">• Individuele klantprocessen optimaliseren• Digitaal en zaakgericht werken• Gegevensmanagement
Gemeentelijke diensten en producten op excellente manier aan burgers, bedrijven en instellingen aanbieden.

Wat gaan we ervoor doen?

Op basis van het coalitieakkoord en (wettelijke) ontwikkelingen die op de gemeente afkomen is een inventarisatie gemaakt van het nieuw beleid en de daarvoor benodigde financiële middelen. Onderstaand is alleen een overzicht opgenomen van die ontwikkelingen waarvoor het nodig is om extra middelen vrij te maken bovenop de bestaande middelen in de huidige meerjarenbegroting.

Doorontwikkeling dienstverlening

In de afgelopen jaren is via een meerjaren-dienstverleningsvisie en een Businesscase Dienstverlening met succes gewerkt aan de modernisering van de gemeentelijke dienstverlening. Belangrijk onderdeel van deze ontwikkeling was de doorontwikkeling van de elektronische dienstverlening. De maatschappij verandert intussen verder en wij zullen ook de dienstverlening hierop moeten laten aansluiten. Voor de komende jaren is sprake van de hieronder genoemde acties, waarvoor (na het afsluiten van de Businesscase Dienstverlening) geen budget beschikbaar is binnen de organisatie:

- Aanpassingen publiekshal: eenmalig € 10.000
De publiekshal is 14 jaar oud en moet op onderdelen 'bij de tijd worden gebracht'. Bijvoorbeeld door een ruimte in te richten waarin de bezoekers worden begeleid in het digitale loket en een hoek te maken waar zakelijke/businesscontacten kunnen plaatsvinden. Ook is de kinderhoek toe aan vernieuwing.
- Er wordt al vele jaren gewerkt met de burgerij-enquête als middel voor tevredenheidsmeting, maar dergelijke metingen kunnen passender worden gemaakt voor de huidige samenleving: eenmalig € 2.000
- Omdat de kwaliteit van onze telefonische dienstverlening nog steeds belangrijk is, moet ook hierin worden geïnvesteerd (zowel technisch als functioneel): eenmalig € 8.000
- Dienstverlening vindt niet alleen plaats vanuit de locatie Stadhuis. Gebleken is dat de digitale dienstverlening (website) van zwembad/sport gemoderniseerd moet worden: eenmalig € 6.000

- De huidige dienstverleningsvisie liep af in 2015. Hierin stonden nog voldoende actiepunten om een paar jaar mee vooruit te kunnen. Om aansluiting te blijven houden bij de bijgestelde verwachtingen vanuit de omgeving zal echter een nieuw dienstverleningsconcept moeten worden opgesteld voor de komende jaren. Deze dient tevens gekoppeld te worden aan de veranderende rol van de overheid. Dit kost eenmalig € 50.000.

Totaal kostenplaatje bedraagt eenmalig € 76.000

Wat gaat dat kosten?

Financiële effecten 2018

(Bedragen * € 1.000)

Ambitie	Investering eenmalig	2018	2019	2020	2021
Dienstverlening	76	-	-	-	-
Subtotaal	76	-	-	-	-

5.2. Programma 2 – Sociaal domein

Wat willen we bereiken?

Maatschappelijke zorg

Oosterhouters kunnen zo lang mogelijk meedoen aan de samenleving door hun eigen mentale, sociale en lichamelijke kracht optimaal te benutten.

Dit willen wij bereiken door naast een breed aanbod van maatschappelijke voorzieningen wijkgericht samenwerken te regisseren. Hiermee wordt bedoeld dat de burger in zijn directe omgeving wordt gestimuleerd om eerst zelf een oplossing te vinden voor de problemen en beperkingen die hij ondervindt in het dagelijks leven. De gemeente Oosterhout regisseert het wijkgericht samenwerken om de mentale, sociale en lichamelijke kracht van mensen en hun sociale netwerk te stimuleren. Bij maatschappelijke zorg wordt het fundament gevormd door drie pijlers:

1. Het bevorderen van een **sterke samenleving**
2. Vergroten van de **maatschappelijke vaardigheden**
3. Het bieden van **zorg en ondersteuning**.

Binnen de maatschappelijke zorg wordt met volksgezondheidsbeleid tevens een gezonde leefstijl van de inwoners van Oosterhout bevorderd.

Sociaal beleid

Bevorderen dat inwoners van Oosterhout in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien, door het (terug)leiden van uitkeringsgerechtigden naar de arbeidsmarkt. Het financieel en materieel ondersteunen van burgers die niet volledig in hun levensonderhoud kunnen voorzien of niet voldoende maatschappelijk kunnen participeren.

Jeugdzorg

We willen dat alle kinderen en jongeren zich kunnen ontwikkelen tot zelfstandige volwassenen, die actief deelnemen aan het maatschappelijke leven. We willen als gemeente een gunstig opgroei-klimaat voor jeugdigen bevorderen door het versterken van eigen kracht van ouders, opvoeders en jeugdigen en hun sociale netwerk. Het vergroten van kansen en het voorkomen van uitval zijn daarbij leidend. Wanneer jeugdhulp noodzakelijk is stellen wij daartoe de benodigde kennis beschikbaar. Hulpverlening is erop gericht toe te werken naar eigen kracht: interventies zijn zo kort als mogelijk.

Veiligheid

Het handhaven van de openbare orde en het borgen van de veiligheid in de stad.

Veiligheid –en de beleving daarvan- is een essentiële basisvoorwaarde voor het functioneren van stad en samenleving.

Het leveren van een bijdrage aan een goed geordende, veilige, rustige en aantrekkelijke openbare ruimte mede door het oppakken van een coördinerende en regisserende rol. Hierbij wordt inzet op preventie voortgezet en zal daar waar nodig actief en repressief opgetreden worden

Wat gaan we ervoor doen?

Op basis van het coalitieakkoord en (wettelijke) ontwikkelingen die op de gemeente afkomen is een inventarisatie gemaakt van het nieuw beleid en de daarvoor benodigde financiële middelen. Onderstaand is alleen een overzicht opgenomen van die ontwikkelingen waarvoor het nodig is om extra middelen vrij te maken bovenop de bestaande middelen in de huidige meerjarenbegroting.

A. Kernpuntendossiers

Transitie Jeugdzorg

Vanuit de jeugdzorg kijken we terug op een periode waarin de aandacht voor structuren en processen centraal stond. De verantwoordelijkheid voor deze kwetsbare doelgroep is er een die je niet serieus genoeg kunt nemen, waarmee de zoektocht naar de juiste zorgstructuur een veilige basis diende te bieden. 'Hebben we alle zorg beschikbaar die we moeten hebben' vormde de centrale vraag. Nadat we op (sub)regionaal en lokaal niveau deze basis vorm hebben weten te geven is het nu tijd om de transformatie/innovatie de aandacht te geven die het verdient.

In 2017 zijn we hier al mee gestart en in 2018 zetten we deze lijn geïntensiveerd door. Dit betekent dat we onze bestaande inzet (Beleidsplan Jeugd(hulp) 2015-2018) doorlopend blijven evalueren en dit aanvullen met nieuwe inzet. Enkele nieuw ingezette lijnen die ook in 2018 zullen doorlopen zijn:

- **Verbinding tussen (passend) onderwijs en sociale wijkteams;**
Al eerder hebben we vastgesteld dat het onderwijs voor ons een van de belangrijkste partners is als het gaat om het vroegtijdig oppikken van signalen bij jongeren (of hun ouders) en het vormgeven van een passende preventieve inzet. Na een uitbreiding van de beschikbare inzet van het sociaal wijkteam op dit doel, kijken wij met het onderwijs op basis van de praktische uitvoering naar de meest passende invulling ervan. Daarnaast zien we dat het speciaal onderwijs, waar de zorgvraag bij de leerlingen al duidelijk is, worstelt met het financieringssysteem van zorg. Hier ligt een verbeteringsopgave die zich niet alleen richt op het vergroten van de efficiëntie, maar zeker ook de effectiviteit van de zorg.
- **Samenwerking tussen huisartsen, gemeente en sociale wijkteams.**
Daar het overgrote deel van de beschikkingen voor de jeugdzorg nog steeds afkomstig is van huisartsen, is het belangrijk om de samenwerking tussen deze professionals, het sociale wijkteam en de gemeente te blijven verbeteren. Ook in 2018 zullen we hier weer nieuwe stappen in nemen.
- **Samenwerking ketenpartners in het ondersteunen van gezinnen in de regio.**
In het belang van het kind (en het gezin) is het soms nodig om de sterke scheiding van taken en verantwoordelijkheden bij jeugdprofessionals los te laten. Geen verschuiving van verantwoordelijkheden, maar een collectieve verantwoordelijkheid en een onderling afgestemde inzet.
- **Organiseren van een concreet aanbod van preventieve, vrij toegankelijke jeugdhulp.**
Waar er in het oude systeem voornamelijk aandacht was voor het bieden van jeugdzorg in gevallen waarbij er reeds een duidelijke zorgbehoefte kenbaar was, ligt onze uitdaging in de ontwikkeling van succesvolle preventieve inzet. Deze inzet vraagt om breder toegankelijke ondersteuningsvormen. We proberen niet langer om problemen enkel op te lossen, maar ze met de kennis die we hebben ook zo goed als kan te voorkomen.

In 2018 wordt een nieuw beleidsplan voor 2019 en verder opgesteld.

Naast deze inzet waarbij wij zelf achter het stuur zitten vraagt 2018 ook om aandacht voor regionale of zelfs landelijke ontwikkelingen. Denk hierbij aan de sterke verschuiving van doelgroep binnen de gesloten jeugdzorg of de druk op belangrijke ondersteuningsvormen zoals pleegzorg. Ook in 2018 zullen we moeten schaken op verschillende borden.

Transitie AWBZ

De doorontwikkeling van de Wmo is in volle gang. Na twee transitiejaren is 2017 het jaar van het uitzetten van de richting voor de toekomst geweest, met als resultaat de Ontwikkelagenda (beleidskader) met een bijbehorende Uitvoeringsagenda. Vanuit de Uitvoeringsagenda wordt in gezamenlijkheid (zowel intern als extern) opgetrokken op Wmo-gebied. De in 2017 geïnstalleerde adviesraad sociaal domein heeft een duidelijke taak voor wat betreft de Wmo burgerparticipatie.

Er is sprake van een ontwikkeling om, waar mogelijk, de stap maken van individuele voorzieningen naar meer collectieve voorzieningen. De insteek van de Wmo om mensen vanuit hun eigen kracht met behulp van het sociale netwerk en meer algemene voorzieningen langer zelfstandig te kunnen houden, gaat ook in 2018 op. Hiertoe worden verschillende collectieve voorzieningen voor dagbesteding in ontwikkeling gebracht. In wijkcentrum de Slotjes start in 2017 een tweejarige pilot voor algemeen toegankelijke dagbesteding, waar alle kwetsbare burgers, zonder indicatie, welkom zijn. De komende tijd zullen er meerdere collectieve voorzieningen ontwikkeld gaan worden. En er wordt ook nog steeds geïnvesteerd op innovatie om dit te bewerkstelligen. De stijging van de inzet van collectieve voorzieningen zal echter, gelet op de demografische ontwikkelingen, geen directe daling van de inzet van individuele voorzieningen betekenen. Het beleid is immers gericht op maatwerk en indien nodig, wordt er een voorziening verstrekt.

De uitgaven aan de maatwerkvoorziening begeleiding hebben de afgelopen jaren een stijging laten zien. Dit wordt ook in 2018 verwacht. Het blijft echter lastig om het gebruik precies te voorspellen, vanwege (beleids)ontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld het opnieuw invoeren van de hbh2 met ingang van 1 januari 2017. Verder bestaat er met ingang van 2018 in Oosterhout een nieuwe structuur van cliëntondersteuning. Deze nieuwe inrichting is gebaseerd op een projectonderzoek in 2017. Wellicht gaat deze structuur ook effect hebben op de inzet van de begeleiding in lichte vorm.

Sociale wijkteams

In 2018 wordt uitvoering gegeven aan de vernieuwde opdracht sociale wijkteams. Vanaf 2018 zijn de wijkteams de integrale toegang voor *alle* Wmo- en jeugdhulpvoorzieningen.

Speerpunten zijn het versterken van de positie van de wijkteams in het maatschappelijk veld, met name als het gaat om het concept 1 gezin, 1 plan 1 regisseur; de samenwerking tussen de professionals op het gebied van zorg, wonen, jeugd en welzijn en het (blijvend) investeren in specifieke jeugdexpertise die nodig is bij meervoudige en/of complexe problematiek.

Participatiewet

De economische ontwikkeling heeft een grote invloed op het beroep dat wordt gedaan op de Participatiewet. De voortuizichten zijn op dit moment gunstig. De economie trekt weer aan en hiermee zien we weer een toenemende werkgelegenheid. Het aantal WW-uitkeringen laat al wel een dalende lijn zien, maar dit is nog niet het geval voor de bijstandsuitkeringen en de andere inkomensregelingen die de gemeente uitvoert. Als gevolg van het feit dat de mogelijkheden voor instroom in de Wajong sinds 2015 zijn beperkt, is de doelgroep die is aangewezen op een bijstandsuitkering vergroot. Omdat het bij deze doelgroep gaat om personen met een arbeidsbeperking vergt het ook meer inspanning om deze personen aan een plaats op de arbeidsmarkt te helpen.

De in 2015 ingevoerde Participatiewet is nog steeds aan veranderingen onderhevig. Sinds 2017 is de Participatiewet onder andere gewijzigd op het onderdeel beschut werk. De uitvoering van de participatievoorziening beschut werk heeft een verplichtend karakter gekregen. Voor Oosterhout heeft het Rijk het aantal te realiseren beschut werk plaatsen tot en met 2018 (voorlopig) vastgesteld op 16. De doelgroep die in aanmerking kan komen voor beschut werk is daarnaast ook uitgebreid met personen die een UWV-uitkering ontvangen. Op dit moment is nog niet in te schatten wat het effect is van de verplichtstelling van beschut werk. Dit geldt zowel voor wat betreft het beroep dat hierop gedaan zal worden als de uiteindelijke financiële consequenties hiervan.

Op dit moment is nog niet aan te geven in hoeverre er in 2018 wijzigingen doorgevoerd zullen worden in de Participatiewet. Dit zal voor een belangrijk deel afhankelijk zijn van de keuzes die een nieuw kabinet hierin zal maken.

Vanuit financieel oogpunt blijft er sprake van onzekerheid bij de uitvoering van de Participatiewet. Voor de verstrekking van uitkeringen en de structurele loonkostensubsidie ontvangt de gemeente een Buig-budget. De definitieve vaststelling van dit budget vindt echter

pas plaats in september van het lopende jaar. Dit betekent dus dat we in september 2018 pas duidelijkheid krijgen over het budget voor 2018. Daarnaast speelt een rol dat het verdeelmodel, op basis waarvan het macro budget wordt verdeeld over de gemeenten, nog steeds aan verandering onderhevig is.

Voor de uitvoering van de (oude) Wsw en re-integratietaken ontvangt de gemeente nu nog een Participatiebudget als onderdeel van de integratie-uitkering sociaal domein. Het aandeel voor de Wsw wordt hierbij door het Rijk ingeschat op basis van de verwachte uitstroom uit de Wsw. Deze zal echter afwijken van de werkelijke uitstroom uit de Wsw.

De verplichtstelling van beschut werk zal extra druk opleveren op zowel het Buig-budget als het participatiebudget. Het is op dit moment nog niet in te schatten wat dit exact betekent.

Zoals het zich nu laat aanzien is er vooral een risico dat het participatiebudget vanaf 2018 niet toereikend zal zijn. Hierbij speelt een rol dat een belangrijk deel van de uitgaven min of meer vastligt in bijvoorbeeld de uitvoering van de Wsw, beschut werk en de werkgeversbenadering.

Indien er te weinig mogelijkheden zijn om te investeren in re-integratie van uitkeringsgerechtigden brengt dit het risico met zich mee dat er een tekort gaat ontstaan op het Buig-budget.

B. Beleidsvoornemens

Minimabeleid / armoedebestrijding

Met ingang van 2017 heeft het Rijk via een toevoeging aan het gemeentefonds extra middelen beschikbaar gesteld voor minimabeleid. Voor Oosterhout gaat het om een bedrag van ongeveer € 240.000. Deze extra middelen zijn specifiek gericht op ondersteuning van kinderen. In 2017 zullen beleidskeuzes gemaakt moeten worden over de wijze waarop we hieraan invulling willen geven.

Participatie / WAVA

Voorals gevolg van de oude Wsw, is een oplopend tekort zichtbaar. Enerzijds gaat het participatiebudget van het Rijk de komende jaren naar beneden, maar anderzijds is de uitstroom van het aantal SW'ers lager dan verwacht. De uitgaven zouden dezelfde dalende trend moeten volgen maar doen dat in mindere mate; de 'vaste' kosten van de WAVA dalen niet evenredig mee.

De inzet van de participatievoorziening beschut werk is door de wetgever verplicht gesteld. Het Rijk heeft het aantal plaatsen voor Oosterhout voor het jaar 2018 vastgesteld op 16. Voor de gemeente kent beschut werk twee kostencomponenten. In de eerste plaats de te verstrekken loonkostensubsidie, die gedekt wordt uit het Buig-budget. Het tweede deel betreft de begeleidingskosten. Het gaat hierbij om een bedrag van ongeveer € 8.500 per plaats per jaar. Deze kosten worden gedekt uit het participatiebudget. Hiermee gaat beschut werk een steeds grotere druk op het participatiebudget leggen.

Op basis van de meerjarenraming van WAVA wordt de gemeentelijke bijdrage van Oosterhout in 2018 ongeveer € 250.000 hoger dan nu in de begroting is opgenomen. Dit loopt in de jaren hierna verder op. Een gedeelte van dit tekort wordt nu gedekt uit het re-integratiebudget. Voor een ander deel zijn middelen, die gedekt worden uit de algemene middelen, opgenomen in de begroting. Het is niet reëel te achten dat de toename van het tekort bij WAVA wordt gedekt uit het re-integratiebudget. Mede door het steeds grotere beslag dat de participatievoorziening beschut werk gaat leggen komt het participatiebudget al onder druk te staan. Er blijft dan minder geld over voor re-integratie-activiteiten, en minder kansen voor uitkeringsgerechtigden om aan het werk te gaan. Dit brengt dan het risico met zich mee dat de uitstroom uit de uitkering stagneert waardoor de uitkeringslasten hoger zijn dan de middelen die hiervoor beschikbaar gesteld worden door het Rijk.

Kijkend naar de realisatie van het participatiebudget over het jaar 2016, bestaat de reële kans dat hierop in komende jaren een tekort gaat ontstaan.

C. Overige ontwikkelingen

Aanpak aandachtswijken veiligheid

Op dit moment wordt gewerkt aan een plan van aanpak aandachtswijken. Er zullen (nog vast te stellen) concrete maatregelen genomen worden. Doel is dat dit leidt tot een verbetering van de betreffende wijken met vergroting van het veiligheidsgevoel bij de bewoners. Rekening dient te worden gehouden met structureel benodigde capaciteit voor de uitvoering van het plan van aanpak in 2018.

D. Uitwerkingsopdrachten

Brede buurt

- a. *Financiering van de Brede Buurt vanuit het Wmo-budget en Jeugd-budget.* Hierdoor kan er een bezuiniging worden gerealiseerd op de sport-, onderwijs- en cultuurbudgetten. Deze ombuiging heeft geen effect op het programma de Brede Buurt en de daarmee te realiseren maatschappelijke effecten. De omvang blijft immers gelijk. Wel betekent dit uiteraard dat de middelen vanuit programma 2 voor dit programma worden geclaimd en dus niet meer kunnen worden ingezet voor andere preventieve maatregelen. Voorgesteld wordt om dit in de begroting 2018 door te voeren.
- b. *Het beschikbare budget voor de Brede Buurt omlaag bijstellen.* Het effect van deze ombuiging is afhankelijk van de omvang van de ombuiging. Het gevolg zal echter direct zijn dat er minder uren buurtsportcoach of cultuurcoach beschikbaar zullen zijn. Gezien het preventieve karakter van dit programma zal pas op lange termijn duidelijk zijn wat het effect is van deze ombuiging. Tevens betekent dit dat ook het reeds door het college vastgestelde beleidskader opnieuw kritisch tegen het licht zal moeten worden gehouden. Minder budget, betekent immers ook dat we minder producten en diensten van de partners in de Brede Buurt mogen verwachten. Een groot deel van het budget voor de Brede Buurt komt mede tot stand door een cofinanciering vanuit het rijk en de provincie. Afhankelijk van de omvang van de ombuiging kan dit dus ook effect hebben op deze cofinanciering. Dit betekent dat een ombuiging vanuit de gemeente een nog groter ombuiging betekent voor de partners in de Brede Buurt en een onevenredig grote impact heeft op de te realiseren maatschappelijke effecten. Daarom wordt voorgesteld om het beschikbare budget niet te verlagen.

Dorpshuizen privatiseren

Uitgangspunt was een ombuiging door de verkoop van de 2 dorpshuizen en de mogelijke besparing die dit op zou leveren. Het verkopen van dorpshuizen zal naar verwachting echter geen financiële besparing opleveren. Verkoop zorgt voor een eenmalige ontvangst van de verkoopprijs en een vermindering van de jaarlijkse kapitaallasten en onderhoudskosten. Hier tegenover staat echter dat deze kosten door de dorpshuizen zelf betaald moeten worden en ook dat zij zelf voor de financiering van de benodigde middelen voor aanschaf, moeten zorgen. Deze onderhouds- en intrestkosten zullen resulteren in een hogere subsidiebijdrage van de gemeente aan de dorpshuizen, waarmee de besparing op onze kosten teniet wordt gedaan. Voorgesteld wordt om dit punt niet nader uit te werken.

Takenpakket grote instellingen

Bij het opstellen van programma's van eisen wordt steeds kritisch gekeken naar het takenpakket van grote instellingen en of eventuele dubbelingen kunnen worden tegengaan. Het maatschappelijke effect is geheel afhankelijk van de inhoudelijke keuzes rondom de taken van grote instellingen. Bij de beoordeling van de offertes van de grote instellingen wordt steeds kritisch gekeken naar hoe voorgestelde taken bijdragen aan de te realiseren maatschappelijke effecten. De afgelopen jaren zijn al behoorlijke bezuinigingen op deze instellingen gerealiseerd. Om de continuïteit van de instellingen te borgen en samen te

kunnen werken aan een langere termijnvisie zijn het afgelopen jaar ook meerjarencontracten met deze instellingen afgesloten.

Op lange termijn zal pas duidelijk worden wat de effecten zijn van de bezuinigingen die inmiddels al zijn gerealiseerd. Momenteel zijn er geen dubbelingen geconstateerd en is het niet wenselijk om op korte termijn op het takenpakket een ombuiging te realiseren.

Wat gaat dat kosten?

Financiële effecten 2018

(Bedragen * € 1.000)

Ambitie	Investering eenmalig	2018	2019	2020	2021
Armoedebestrijding kinderen	-	240	240	240	240
WAVA / participatiebudget	-	-	-	-	-
Aanpak aandachtswijken veiligheid	-	pm	pm	pm	pm
Brede buurt (ombuiging)	-	-672	-672	-672	-672
Subtotaal	pm	-432	-432	-432	-432

5.3. Programma 3 – Werkgelegenheid & economie

Wat willen we bereiken?

Bedrijventerreinen
Behoud en versterking van de werkgelegenheid door het faciliteren van nieuwvestiging of uitbreiding van bedrijven en het bevorderen van een goed ondernemersklimaat.
Bruisende binnenstad
Versterken aantrekkelijkheid van het stadshart tot een bruisende, ondernemende binnenstad.
Toerisme & recreatie
Een goed toeristisch recreatief klimaat, waarbij de ligging van Oosterhout optimaal benut wordt.
Ondernemen
Behoud en versterking van de werkgelegenheid door het stimuleren van een duurzame economie, door het bevorderen van een goed ondernemersklimaat en door een goed relatiebeheer.

Wat gaan we ervoor doen?

Op basis van het coalitieakkoord en (wettelijke) ontwikkelingen die op de gemeente afkomen is een inventarisatie gemaakt van het nieuw beleid en de daarvoor benodigde financiële middelen. Onderstaand is alleen een overzicht opgenomen van die ontwikkelingen waarvoor het nodig is om extra middelen vrij te maken bovenop de bestaande middelen in de huidige meerjarenbegroting.

A. Kernpuntendossiers

Ontwikkelingen binnenstad

Onder regie van de stuurgroep Bruisende Binnenstad wordt in 2018 uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma Bruisende Binnenstad. De binnenstadsmanager vervult hierin een belangrijke rol. De in 2017 gelanceerde city app wordt actueel gehouden en de city marketing campagne “Oosterhout de smaak te pakken” wordt in 2018 gecontinueerd.

De website “proefoosterhout.nl” wordt beheerd door de VVV, zodat de bezoeker van ons centrum geïnformeerd wordt over hetgeen Oosterhout te bieden heeft. Naast het winkelaanbod worden tevens de afzonderlijke horecagelegenheden aangegeven en is de evenementenkalender geïntegreerd. De pilot Wifi in de binnenstad is technisch afgerond en wordt mogelijk naar een groter gebied uitgebreid. De actie win je winkel krijgt een vervolg in 2018 en daarmee krijgen wederom drie winnaars de mogelijkheid hun eigen winkel in Oosterhout te openen.

Er zijn hernieuwde afspraken gemaakt met de ambulante handel waarbij de warenmarkt ruimte geeft voor het aanbrengen van permanente terrassen op de markt.

De APV is aangepast waarbij het uitgangspunt is; meer mogelijk maken met minder regels. In kader van een pakket maatregelen om de parkeergarage Basiliek aantrekkelijker te maken zijn er tegen een gereduceerd tarief aan ondernemers uitrijkaarten verstrekt die zij op hun beurt aan hun klanten kunnen verstrekken.

Om de verbinding tussen het parkeerterrein op het Slotjesveld en het centrum te verbeteren is in 2017 de Slotlaan gereconstrueerd en is de zogenaamde “rode loper” als voetgangersverbinding naar het centrum een feit.

In 2018 worden de eerste stappen gezet om uitvoering te geven aan de in 2017 vastgestelde visie op de binnenstad.

Deze visie is de leidraad voor de te maken ruimtelijk-economische keuzes in de binnenstad. Belangrijk uitgangspunt is dat het aantal meters detailhandel moet worden verminderd en

bekeken zal moeten worden op welke wijze invulling kan worden gegeven aan deze noodzakelijke transformatie.

In de binnenstadsvisie wordt ook een uitspraak gedaan over het gewenste profiel voor de Heuvel. De ondernemers van de Heuvel willen dit plein met een nieuwe inrichting aantrekkelijker maken voor bezoekers door bijvoorbeeld meer ruimte te creëren voor terrassen. Daarnaast zullen de bomen op de Heuvel vervangen moeten worden. Dit vraagt om een integrale aanpak en derhalve is in de Saldobestemming 2016 een bedrag van € 30.000 gereserveerd voor het opstellen van een inrichtingsvisie voor de Heuvel, zodat in 2018 de herinrichting kan worden uitgevoerd.

Om ook op termijn de financiële kaders onder het uitvoeringsprogramma overeind te houden wordt per 1-1-2018 een BIZ ingevoerd, waarin naast de winkeliers tevens de horeca, vastgoedeigenaren en de gemeente participeren. Met de realisatie van een BIZ voor het centrumgebied is er sprake van een structurele financiële bijdrage van de ondernemers uit de binnenstad. Bestuurlijk is de toezegging gedaan dat de gemeente ook een financiële bijdrage zal leveren voor de BIZ. Hiermee is nog geen rekening gehouden. Om door te kunnen pakken in de binnenstad zou naast de BIZ-opbrengsten, een structurele bijdrage van de gemeente van € 110.000 voor het programma Bruisende Binnenstad gewenst zijn. De huidige middelen voor het centrummanagement bedragen € 110.000. Deze middelen zouden dan dus toegevoegd worden aan het budget voor de BIZ.

Daarnaast is het de vraag welke andere investeringen/bijdragen er nog vanuit de binnenstad naar voren komen. Grote transformatieopgaven kunnen vragen om financiële inzet van de gemeente. Hiervoor zijn binnen de begroting geen middelen opgenomen.

City marketing

Daarnaast zou ook de city marketing campagne een vervolg moeten krijgen in 2018. De kosten bedragen ca. € 40.000.

Agenda economie

De Agenda Economie 2016-2021 is in december 2016 door de Raad vastgesteld en is de leidraad voor de uitvoering van het economisch beleid van de gemeente Oosterhout. De agenda kent o.a. de volgende speerpunten die in 2018 bijzondere aandacht krijgen:

- nieuwe bedrijvigheid (o.a. ontwikkeling Everdenberg-Oost);
- up graden huidige bedrijventerreinen (o.a. Weststad met aanleg turbotonde Bromtol, extra ontsluiting, vrachtwagenparkeerplaatsen, vervoer over spoor optimaliseren etc.);
- aanpak van de binnenstad;
- stimuleren werkgelegenheid door betere afstemming vraag en aanbod arbeidsmarkt (o.a. door samenwerking 3 O's te versterken).

In 2018 zullen kosten gemaakt gaan worden voor acquisitie en gronduitgifte Everdenberg-Oost. Deze kosten zullen worden opgevangen binnen de grex Everdenberg-Oost.

Nu de economie aantrekt, wordt vanuit de ondernemers meer inzet van de gemeente gevraagd om projecten op te starten waarmee de economische positie van Oosterhout in de regio kan worden versterkt. Zo is in het kader van de samenwerking binnen BOELM extra inzet nodig voor projecten op het gebied van arbeidsmarkt en vestigingsklimaat. Deze extra ambtelijke inzet wordt geraamd op ca. 500 uur en kunnen niet opgevangen worden binnen de huidige capaciteit van economische zaken. Deze uren vormen een plus op de reguliere inzet van de gemeente voor regionale samenwerking op economisch terrein. Naast de extra ambtelijke capaciteit is ook extra budget nodig voor de uitvoering van de diverse BOELM-projecten (o.a. inzicht ruimtelijke dynamiek, innovatie en duurzaamheid, promotie en marketing). Voorgesteld wordt om een structureel werkbudget van ca. € 40.000 per jaar beschikbaar te stellen.

B. Beleidsvoornemens

Bedrijventerreinen

In 2017 is subsidie toegekend door de provincie voor het project MORE. Dit is een project in samenwerking met de gemeente Moerdijk, Roosendaal, Oosterhout, REWIN en regio West-Brabant. Doel van dit project is meer lading op het spoor te krijgen. In 2017 wordt hiervoor een ketenregisseur aangesteld. Er dient rekening mee te worden gehouden dat door het genereren van meer lading op het spoor, er aanpassingen aan de Lalo (Laad- en Losvoorzieningen) op Weststad moeten worden gedaan. De Lalo is eigendom van Prorail maar mogelijk wordt een bijdrage van de gemeente gevraagd.

Door het aantrekken van de economie is de vraag naar uitbreidingsruimte voor ondernemers op Weststad meer dan actueel. Hierdoor ligt er de opgave om te bekijken of de ruimte op dit bedrijventerrein (nog) beter benut kan worden. Door herverkaveling moet het mogelijk zijn nieuwe bedrijven naar Weststad te halen en uitbreidingswensen van bestaande ondernemingen te honoreren. De kosten voor een onderzoek naar herverkavelingsmogelijkheden op Weststad worden geraamd op ca. € 10.000.

Ijsbaan

In 2016 is er eenmalig € 50.000 aan subsidie verstrekt voor de aanleg van een ijsbaan. Dit is bekostigd uit het rekeningresultaat van 2015. De intentie is er om deze ijsbaan jaarlijks te organiseren. In 2016 heeft de ijsbaan een positief resultaat van zo'n € 20.000 behaald. In 2017 zal worden voorgesteld om € 30.000 ten laste van het rekeningresultaat 2016 te brengen als subsidie voor de ijsbaan. Voor het jaar 2018 wordt voorgesteld om nog éénmaal een bedrag van **maximaal** € 30.000 te reserveren voor de subsidie aan de ijsbaan. Naar verwachting zal er de komende jaren een steeds lager bedrag aan subsidie vanuit de gemeente nodig zijn, als de fondsenwerving vanuit de organisatie van de ijsbaan op gang komt.

Noodontsluiting Weststad

In 2017 worden de voorbereidingen getroffen voor het aanbrengen van de nieuwe noodontsluiting tussen Weststad 2 en 3. Het is de bedoeling dat er eind 2017 een krediet wordt aangevraagd voor de realisatie van de noodontsluiting tussen Weststad 2 en 3. De bedoeling is de noodontsluiting in 2018 aan te leggen. De kosten voor de noodontsluiting zijn op dit moment door Arcadis op ca. € 310.000 geraamd. Momenteel is reeds € 150.000 hiervoor gereserveerd binnen de vrije reserve. Aanvullend is dus nog € 160.000 benodigd. Mogelijk zijn er nog enkele aanpassingen nodig, zoals bijvoorbeeld aanpassingen die gedaan moeten worden op het terrein van IKEA.

Vergroten aantrekkelijkheid winkelcentrum Arkendonk

Er wordt een visie opgesteld voor de toekomst van Arkendonk waarin gekeken wordt naar de versterking van Arkendonk met zowel de winkels als de sociale, maatschappelijke en medische voorzieningen. Bij de vaststelling van deze visie zullen ook de financiële consequenties in beeld gebracht worden. Na vaststelling kan in 2018 gestart worden met de uitvoering van die visie.

Vergroten aantrekkelijkheid winkelcentrum Zuiderhout

Met de eigenaar van Zuiderhout zijn in 2017 gesprekken gevoerd over hoe de aantrekkelijkheid van het winkelcentrum vergroot kan worden. Bij de opstelling van het JOR 2018 zal afgewogen moeten worden in hoeverre er prioriteit gegeven moet worden aan maatregelen in de openbare ruimte van Zuiderhout in relatie tot de overige op stapel staande projecten in de woonbuurten. De eigenaar van Zuiderhout zou graag willen dat de openbare ruimte wordt aangepakt, door o.a. herinrichten parkeerplekken Vondellaan, extra fietsenrekken, extra vuilnisbakken en nieuwe bomen.

Het versterken van de samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheid

In het kader van een goed samenspel tussen de 3 O's (zie agenda economie) zijn er meerdere samenwerkingsvormen opgestart zoals:

- Zomerondernemers, aspirant ondernemers ontwikkelen ondernemers vaardigheden;
- Projectenfabriek, in afstemming met onderwijs mogelijkheden benutten om studenten projecten te laten doen;
- Logistiek platform Amerstreek, samen met ondernemers en onderwijsinstellingen vraag naar en aanbod van geschoold personeel op elkaar afstemmen;
- Samenwerking tussen bio-based economy en Avans Hogeschool om zo kennisexpertise te combineren met praktijk;
- Inzet van een 'startersbegeleider' die potentiële ondernemers in gesprek gaat en hen helpt om te starten met ondernemen.

In 2017 wordt een extern bureau gevraagd om de huidige aanpak op het gebied van samenwerking tussen de 3 O's te evalueren en daarbij eveneens in beeld te brengen welke kansen er nog zijn op het vlak van arbeidsmarkt. Dit zal vertaald worden in een uitvoeringsprogramma arbeidsmarkt.

C. Overige ontwikkelingen

-

D. Uitwerkingsopdrachten

-

Wat gaat dat kosten?

Financiële effecten 2018

(Bedragen * € 1.000)

Ambitie	Investering eenmalig	2018	2019	2020	2021
City marketing	-	40	40	40	40
Agenda economie	-	40	40	40	40
Bedrijventerreinen	10	-	-	-	-
Noodontsluiting Weststad	160	-	-	-	-
Arkendonk / Zuiderhout	pm	pm	pm	pm	pm
Versterken 3 O's	-	-	-	-	-
Subtotaal	170	80	80	80	80

5.4. Programma 4 – De levendige gemeente

Wat willen we bereiken?

Onderwijs & jeugd
Alle jeugdigen van 0-25 jaar in Oosterhout helpen wij op weg naar maatschappelijke zelfstandigheid en een positieve deelname aan het maatschappelijk leven. Het accent ligt daarbij op het vergroten van kansen en het voorkomen van (school)uitval.
Cultuur & evenementen
Het bevorderen van een gevarieerd en hoogwaardig aanbod van cultuur en evenementen, het ondersteunen van kwetsbare vormen van kunst en cultuur en ijveren voor het behoud van het cultureel erfgoed in de stad (inclusief het beheer van collecties).
Sport
Het bevorderen van sportdeelname door inwoners van Oosterhout, zowel uit het oogpunt van volksgezondheid als vanuit sociaal perspectief (voorkomen maatschappelijk isolement, bevorderen integratie, tegengaan overlast).

Wat gaan we ervoor doen?

Op basis van het coalitieakkoord en (wettelijke) ontwikkelingen die op de gemeente afkomen is een inventarisatie gemaakt van het nieuw beleid en de daarvoor benodigde financiële middelen. Onderstaand is alleen een overzicht opgenomen van die ontwikkelingen waarvoor het nodig is om extra middelen vrij te maken bovenop de bestaande middelen in de huidige meerjarenbegroting.

A. Kernpuntendossiers

Mgr. Frenckencollege

In de raadsvergadering van 24 mei 2016 is het IHP 2016-2019 vastgesteld. Het IHP omvat een investering van € 14,6 miljoen. Verreweg het grootste onderdeel hierin betreft de (ver)nieuwbouw van het Mgr. Frenckencollege. Hier spelen twee dingen:

- a. Momenteel vindt de aanbesteding van de vernieuwbouw van het Mgr. Frenckencollege plaats. De financiële ruimte is beperkt. Er bestaat een reëel risico dat vanwege de conjuncturele ontwikkelingen niet aan de minimumeisen voor de vernieuwbouw voldaan kan worden voldaan.
- b. In het kader van de ontwikkelingen op het gebied van binnensport zal er bij de gymzalen van het Frencken extra ruimte worden gereserveerd die het mogelijk maken om de zalen van het Frencken breder te gebruiken. Deze extra ruimtebeslag zal worden meegenomen in het programma van eisen. Deze ruimte kost ook extra geld. Deze extra middelen zullen bij de raad moeten worden aangevraagd in het kader van hun budgetrecht.

In 2018 wordt een start gemaakt met de werkelijke vernieuwbouw van het Mgr. Frencken College. De nieuwbouw/renovatie zal in de zomer van 2019 gereed zijn. De sloopwerkzaamheden zullen lopen tot eind 2019. De aanpassingen aan de openbare ruimte zijn volgend op de werkzaamheden aan de school zelf.

Ruimte voor cultuur

In 2018 wordt uitvoering gegeven aan het in juli 2016 door de raad vastgestelde cultuurbeleid en bijbehorende actiepunten. Er wordt een impuls gegeven aan PH2 Productiehuis de Pannehoef door inzet van een artistiek programmaleider. Er zal tevens uitvoering worden

gegeven aan het besluit met betrekking tot het speelgoedmuseum zoals dat eind 2017 voorzien wordt.

B. Beleidsvoornemens

Sportaccommodatiebeleid

Het buitensportaccommodatiebeleid wordt rond de zomer van 2017 afgerond. Financieel is de huidige uitvoeringsplanning van Sport leidend. Hiermee kan krap bestaand beleid worden uitgevoerd en is geen enkele ruimte voor nieuw beleid. Structureel zou het investeringsplafond verhoogd moeten worden om zowel bestaand als nieuw beleid mogelijk te maken en verenigingen ook qua investeringen en niveau van accommodaties, gelijk te behandelen. Nieuw beleid zal geprioriteerd moeten worden en gefinancierd uit andere middelen. Vooruitlopend op het nog vast te stellen sportaccommodatiebeleid wordt voorgesteld om jaarlijks € 250.000 extra investeringsruimte te ramen. Met deze extra middelen zal in 2018 gestart worden met het op orde brengen van de kleedlokalen van Neerlandia, OVV, Irene en vanaf 2019 de kleedlokalen van SCO en de Voltreffers. Wat Irene betreft zullen toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen betrokken worden bij de nog voor te bereiden besluitvorming.

De financiële vertaling is gebaseerd op de kapitaallasten behorende bij een jaarlijkse extra investering van € 250.000, een rentepercentage van 1,75% en een gemiddelde afschrijvingstermijn van 15 jaar.

Zwembad de Warande

Het masterplan zwembaden was gebaseerd op een financiële businesscase waarbij de exploitatiekosten van het grotendeels nieuwbouwzwembad de Warande lager zijn dan het doorexploiteren van de drie bestaande zwembaden. Er staat nu een prachtig nieuw recreatieoord, dat andere verwachtingen met zich meebrengt dan in de oude situatie het geval was. Binnen deze businesscase blijken nu met name de personele kosten en de kosten voor schoonmaak niet reëel te zijn ingeschat. Er blijkt bijvoorbeeld vooraf in onvoldoende mate rekening gehouden met de improductieve uren, ziekte, etc. waardoor er in de praktijk sprake is van hogere lasten. Daarnaast zijn er wat algemene verbeterpunten en maatschappelijke wensen (zoals verhogen van de watertemperatuur) naar voren gekomen die extra middelen vergen. Per saldo is het nodig om de begroting van de Warande met € 21.000 op te hogen.

Speelgoedmuseum

In 2016 heeft een onafhankelijke onderzoeks- en adviesbureau in opdracht van de gemeente een evaluatie naar het Speelgoed- en carnavalsmuseum 'Op Stelten' uitgevoerd en het toekomstperspectief van het museum in beeld gebracht. Uit deze evaluatie blijkt dat het museum in cultureel opzicht goed functioneert, maar dat de (gemeentelijke) huisvestingskosten relatief hoog zijn in verhouding tot wat het museum de stad oplevert. Samen met de structurele ombuigingen die de gemeente de komende jaren zal moeten realiseren, vraagt dit om een kostenbesparend alternatief. Samen met het museumbestuur wordt gezocht naar een gedragen bezuinigingsvoorstel. De voorkeur gaat hierbij uit naar huisvesting van het museum op de huidige plek. Mocht dit financieel geen haalbare optie zijn dan worden tevens alternatieve locaties onderzocht.

C. Overige ontwikkelingen

-

D. Uitwerkingsopdrachten

Bijstellen budget zwembad

Zie onderdeel zwembad de Warande hierboven. Geen ombuiging mogelijk.

Sluiting gymzaal Slotjes

Voorgestelde ombuiging heeft effect op de capaciteit voor het bewegingsonderwijs in het primair onderwijs. Daarnaast heeft sluiting effect op de gebruikers buitenom bewegingsonderwijs, zoals sport- en recreatieverenigingen. Op basis van een uitgevoerde analyse naar de benodigde zaalcapaciteit en verwijsafstand van basisscholen naar lokalen voor bewegingsonderwijs (volgens de 'verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2015') is geconcludeerd dat het sluiten van gymzaal Slotjes op dit moment niet mogelijk is. Uit de analyse zijn daarnaast een aantal mogelijke toekomstscenario's voor binnensport gekomen. In de scenario's gaat het vooral om het optimaliseren van de efficiency van de accommodaties en het vermijden van desinvesteringen, teneinde te komen tot het doelmatig inzetten van schaarse middelen bij het vaststellen van de jaarlijkse begroting. Door het ontwikkelen van de scenario's voor binnensport wordt een toekomstbestendige doorkijk gegeven voor een periode van 10 jaar over de (prioritering van) investeringen in binnensport.

Wat gaat dat kosten?

Financiële effecten 2018

(Bedragen * € 1.000)

Ambitie	Inves- tering eenmalig	2018	2019	2020	2021
Mgr. Frenckencollege	pm	-	-	-	-
Sportaccommodatiebeleid	-	21	42	63	83
Warande	-	21	21	21	21
Speelgoedmuseum (ombuiging)	-	pm	pm	pm	pm
Subtotaal	pm	42	63	84	104

5.5. Programma 5 – Ruimte & ontwikkeling

Wat willen we bereiken?

Openbare ruimte
Schone, hele en veilige buurten waarin het aantrekkelijk is om te wonen, te werken en te recreëren. Bewoners willen veilig en rustig wonen in een goed verzorgde, groene omgeving. Bedrijven vragen om kwaliteit in winkelcentra en op bedrijfsterreinen. Het bereiken van deze doelstelling is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, burgers en ondernemers.
Verkeer & mobiliteit
Het bereikbaar maken en houden van woningen, winkels en bedrijven (voor alle doelgroepen) op een zo efficiënt en veilig mogelijke wijze. Op deze manier de kwaliteiten van “Oosterhout Familiestad” als woon- en werkstad minimaal waarborgen en waar mogelijk verbeteren.
Natuur, milieu & afval
Het beschermen en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van het milieu en het langs deze weg leveren van een bijdrage aan een veilige en mensvriendelijke leefomgeving. In het belang van de volksgezondheid wordt een adequate inzameling en transport van rioolwater naar de rioolwaterzuivering nagestreefd.
Ruimtelijke ordening & wonen
Via een gevarieerd aanbod van woningen en het creëren van ruimte voor bedrijven de ambities van “Oosterhout Familiestad” ondersteunen. Op die manier wordt ervoor gezorgd dat Oosterhout een aantrekkelijke woon- en werkgemeente is en blijft voor alle categorieën inwoners.

Wat gaan we ervoor doen?

Op basis van het coalitieakkoord en (wettelijke) ontwikkelingen die op de gemeente afkomen is een inventarisatie gemaakt van het nieuw beleid en de daarvoor benodigde financiële middelen. Onderstaand is alleen een overzicht opgenomen van die ontwikkelingen waarvoor het nodig is om extra middelen vrij te maken bovenop de bestaande middelen in de huidige meerjarenbegroting.

A. Kernpuntendossiers

Prio-buurten en Weststad

Ook in 2018 wordt de huidige plannings- en uitvoeringssystematiek van het Jaarprogramma voortgezet. De renovaties van de openbare ruimten op Weststad maken onderdeel uit van deze integrale afwegingen. In het programma zal opnieuw zoveel mogelijk het accent op de woonomgeving worden gelegd maar de onderhoudsopgave op de hoofdwegenstructuur neemt toe.

Er is in 2017 een ruimte van € 500.000 toegevoegd om kleinschalige kwaliteitsverbeteringen in de woonbuurten toe te passen. Binnen het JOR zijn daarmee momenteel voldoende middelen aanwezig om de woonbuurten van de gemeente Oosterhout op het huidige kwaliteitsniveau te houden. Wanneer de meer projecten/verplichtingen worden toegevoegd aan het JOR zonder financiële middelen, komt uiteindelijk de kwaliteit van de openbare ruimte verder onder druk te staan.

Voor het hoofdwegennet geldt echter een ander verhaal. Jaarlijks is ca. € 3 miljoen beschikbaar voor onderhoud en investeringen in wegen. Ongeveer 40% daarvan is gereserveerd voor onderhoud en investeringen in de hoofdwegenstructuur (en ca. 60% betreft de woonbuurten).

Gezien de onderhoudsopgave die er ligt, is het jaarlijkse onderhouds- en investeringsbedrag net afdoende om sober onderhoud te kunnen uitvoeren (conform de PLICHT variant). De 40/60 verhouding tussen de hoofdwegenstructuur en de woonbuurten staat daarbij op de

korte onderhoudstermijn onder druk omdat het de verwachting is dat voor het onderhoud van de hoofdwegenstructuur verhoudingsgewijs een groter deel van het onderhouds- en investeringsbudget benodigd is. Reconstructies van hoofdwegen aan het eind van hun levensduur is vrijwel altijd wenselijk ter verbetering van de verkeersveiligheid en de doorstroming. In de reguliere middelen ontbreekt daarvoor de ruimte. In het meerjarenperspectief dat in 2016 is opgesteld, is berekend dat op jaarbasis ca. € 500.000 extra nodig is voor investeringen in de hoofdwegenstructuur.

In het meerjarenperspectief 2016-2026 is reeds melding gemaakt van het gegeven dat enkel voor het uitvoeren van het noodzakelijk onderhoud aan deze wegen middelen beschikbaar zijn (nieuwe topklaag aanbrengen) en dat er geen ruimte is om ook verbeteringen tbv verkeersveiligheid en doorstroming te realiseren. Maatregelen die kunnen zorgen voor verbetering zijn bijvoorbeeld vrijliggende fietspaden, middeneilanden, extra voorsorteervakken. Deze maatregelen vergen een reconstructie van het wegprofiel. De financiële vertaling is gebaseerd op de kapitaallasten behorende bij een jaarlijkse extra investering van € 500.000, een rentepercentage van 1,75% en een gemiddelde afschrijvingstermijn van 20 jaar.

Voor maatregelen ter verbetering van de verkeersveiligheid en ter bevordering van de doorstroming wordt vaak ook een beroep gedaan op de cofinancieringsregeling van de provincie. De huidige cofinancieringsregeling gaat in 2018 op de schop. Of en in hoeverre die subsidies ook de komende jaren zullen blijven bestaan is derhalve niet zeker.

Het college zal in 2017 nog voor de vaststelling van de begroting 2018 in de gemeenteraad een totaalonderzoek laten uitvoeren naar de onderhoudsstaat van de wegen in Oosterhout.

Everdenberg Oost / N629

Everdenberg-Oost

Voor de ontwikkeling van Everdenberg-Oost is het essentieel dat de provincie akkoord gaat met de regionaal gemaakte afspraken op het gebied van bedrijventerreinen. In het voorstel van de regio staat de ontwikkeling van Everdenberg-Oost op groen. In juni 2017 neemt de provincie een standpunt in over het regionale voorstel.

Het bestemmingsplan voor Everdenberg Oost is in 2017 in procedure gebracht en zal naar verwachting eind 2017 of eerste kwartaal 2018 onherroepelijk worden. Uiterlijk eerste kwartaal 2018 worden de kavels in de verkoop gebracht en in 2018 wordt het gebied bouwrijp gemaakt. In afstemming met de provincie wordt een optimale ontsluiting en aansluiting op de nieuwe N629 gemaakt, welke in het Provinciaal Inpassingsplan wordt opgenomen (in procedure tussen zomer 2017 en zomer 2018). In 2018 kunnen de eerste kavels verkocht worden en worden zo mogelijk de eerste kavels bebouwd.

N629

De N629 wordt in twee fases aangepakt:

Fase 1 betreft de reconstructie van de aansluiting van de N629 op de A27 en een gedeeltelijke reconstructie van het kruispunt van de N629 met de Provincialeweg Oosteind. Met deze reconstructie wordt eind 2017 gestart. In 2018 moeten de werkzaamheden zijn afgerond.

Fase 2 betreft de reconstructie van de rest van de N629 / Westerlaan (tot en met het kruispunt met de Steenstraat in Dongen). Hiervoor wordt een Provinciaal InpassingsPlan (PIP) opgesteld dat begin 2018 moet worden vastgesteld door PS.

Binnen de reserve infrastructurele werken is een bedrag van € 1,75 mln. gereserveerd t.b.v. de gemeentelijke bijdrage aan de reconstructie van de N629. Daarnaast wordt ook binnen de GREX Everdenberg Oost rekening gehouden met een bijdrage voor de aansluiting op de N629. Het is vooralsnog de verwachting dat de gereserveerde middelen afdoende zijn.

De Contreie

Het jaar 2018 zal in het teken staan van het woonrijp maken van de kreeklocatie, de slotlocatie, de sluislocatie en enkele straten waar de zelfbouwkavels zijn gesitueerd. Vanaf medio 2018 kan gefaseerd gestart worden met het woonrijp maken van genoemde locaties. Met Rijkswaterstaat en het Waterschap vindt overleg plaats over het voor publiek toegankelijk maken van de sluislocatie. Als dit positief verloopt zal de aanleg hiervan eind 2018 kunnen plaatsvinden.

De Ecologische Verbinding Zone is inmiddels aangelegd aan de noordkant. Het zuidwestelijk gedeelte wordt aangelegd in 2020. Onderdeel van dit gebied is de aanleg van het compensatiebos dat voorheen gelegen was aan de sluislocatie. De verwerving van de gronden voor de aanleg van de EVZ zal starten in 2018.

Er zijn nog twee locaties in de Contreie die ontwikkeld dienen te worden, namelijk het appartementengebouw aan het Vrachelsplein en de woonwerk locatie naast het sportpark. Verwachting is dat in 2018 over de invulling hiervan besluiten genomen kunnen worden.

Zwaaikom

In 2017 wordt het nieuwe bestemmingsplan in procedure gebracht, naar verwachting is er medio 2018 een onherroepelijk bestemmingsplan. In 2018 worden de eerste woningen verkocht, waarschijnlijk op het Twickelterrein en in 2019 worden de eerste woningen gebouwd. In 2018 of in 2019 wordt de vuilstort ingepakt. In 2018 wordt de 5^e steiger van Watersportvereniging Sluis 1 in gebruik genomen. In 2018 worden de ligplaatsen op Weststad opgeleverd (verplaatsing van de Zwaaikom naar Weststad). In 2018 wordt de nieuwe aansluiting Korenbocht – Wilhelminalaan gemaakt.

In april 2017 wordt/is de grondexploitatie Zwaaikom vastgesteld door de gemeenteraad. Het project wordt uitgevoerd binnen de daarin gestelde financiële kaders.

Santrijn

De gronden voor de twee woningbouwlocaties worden in 2017 te koop aangeboden. Indien de gronden worden verkocht zal naar verwachting in 2018 gestart worden met de bouw van deze woningen. Het overige openbare gebied (o.a. Santrijnpark en Waterlooplein) worden in 2018 aangelegd. Binnen de GREX Santrijn zijn opbrengsten gerekend voor de verkoop van de gronden. Het is nog niet duidelijk of deze opbrengsten gehaald worden. De kosten voor de aanleg van het openbaar gebied zijn opgenomen binnen de GREX.

B. Beleidsvoornemens

Composteerinrichting

Momenteel loopt bij de composteerinrichting het proces om te komen tot een concessieovereenkomst met een marktpartij voor de exploitatie hiervan. De composteerinrichting is, zoals de naam doet vermoeden, momenteel ingericht op het produceren van compost, wat ook past binnen het gemeentelijke milieu- en afvalbeleid. De bestaande installaties (o.a. gebouw en de weegbrug) zijn echter verouderd en het is niet uit te sluiten dat hier op relatief korte termijn in geïnvesteerd moet gaan worden. De (financiële) impact hiervan is afhankelijk van wat marktpartijen op dit vlak gaan bieden. Vanaf 2018 zou door het uitbesteden van de exploitatie de composteerinrichting meer richting kostenneutraliteit moeten bewegen.

Actualisatie mobiliteitsplan

In december 2016 heeft de gemeenteraad ingestemd met de actualisatie van het mobiliteitsplan en het krediet daarvoor beschikbaar gesteld. Met de actualisatie van het mobiliteitsplan is / wordt in het voorjaar 2017 gestart. Het nieuwe mobiliteitsplan zal bestaan uit een visiedeel en een uitvoeringsdeel. Het visiedeel zal in het najaar 2017 ter vaststelling aan de raad worden aangeboden. Aansluitend zal het uitvoeringsdeel worden opgesteld en vindt ook de “confrontatie” met de beschikbare financiële middelen plaats (en zal moeten

blijken of al dan niet extra middelen benodigd zijn). Streven is dat het uitvoeringsdeel voor de zomer 2018 wordt vastgesteld door de raad. Vooruitlopend op het vaststellen van het mobiliteitsplan wordt binnen de reserve infrastructurele werken alvast een bedrag gereserveerd van € 400.000 voor maatregelen die hieruit voortvloeien.

Bromtol

De gemeenteraad heeft een krediet á € 4.250.000,- ter beschikking gesteld voor vier onderdelen:

1. VRI Weststadweg/ Haasdijk
2. Aanleg turbotonde Weststadweg/ Technologieweg
3. Omlegging Stelvenseweg
4. Aanleg kruispunt + VRI Weststadweg/ Logistiekweg/ Stelvenseweg;

Er is gestart met de werkvoorbereiding van onderdeel 1. Voor onderdelen 2 t/m 4 zijn begin dit jaar de planologische voorbereidingen gestart. Inzake de doorsnijding van de ecologische verbindingzone naast de Weststadweg lopen er momenteel (constructieve) gesprekken met de provincie en Natuurmonumenten. Ten behoeve van onderdeel 3 lopen er gesprekken met de eigenaren van de te verwerven gronden. De planning is dat onderdeel 1 in 2018 kan worden uitgevoerd. De overige onderdelen kunnen, vanwege het benodigd aanpassen van het bestemmingsplan en te verwerven gronden, pas in 2019 worden uitgevoerd.

Fietspad Dorst

Voor het fietspad naar Dorst zijn meerdere scenario's uitgewerkt. Voor de dekking is binnen de vrije reserve € 1,35 miljoen gereserveerd (€ 150.000 voorbereidingskosten reeds beschikbaar gesteld) en binnen de reserve infrastructurele werken € 1,25 miljoen. Volgens het scenario dat er nu ligt, is er slechts € 1.100.000 benodigd (Waarbij rekening is gehouden met een subsidie bedrag van € 500.000). Dit zou betekenen dat er zo'n € 1.500.000 aan ruimte kan vrijvallen.

Er zal aan de andere kant wel structureel geld moeten worden geraamd voor het onderhoud van dit nieuwe fietspad en voor kosten van de nieuwe af te sluiten erfpachtovereenkomst met Staatsbosbeheer. In najaar 2017 wordt de herziening van het bestemmingsplan vastgesteld en het bestek opgesteld. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan wordt ook een uitvoeringskrediet aangevraagd. Nog in deze bestuursperiode zal gestart worden met de uitvoering hiervan.

Duurzame energie

De doelstelling van de gemeente is om in 2020 een aandeel van 16% duurzame energie op te wekken. Deze ambitie volgt uit de zogenaamde (regionale) 'Verklaring van Dussen' en de in oktober 2016 door de raad vastgestelde Duurzaamheidsagenda 2016 – 2018. Uit de regionale energiemonitor blijkt dat Oosterhout momenteel ca. 6,5% duurzame energie opwekt. In het meest optimistische scenario komt de gemeente in 2020 uit op maximaal 11%. Het bovenstaande betekent dat een intensivering van de maatregelen, gericht op energiebesparing en toename van het aandeel duurzame energie, noodzakelijk is. Daarnaast dienen alle zogenaamde pipeline projecten (denk aan uitbreiding van het aandeel windenergie) gerealiseerd te worden.

Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zal ingezet moeten worden op concepten als 'energieneutraal' en 'Nul op de Meter'. Ook dient de keuze gemaakt te worden geen gasleidingen meer aan te leggen bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Daarnaast zal de bestaande woningvoorraad verduurzaamd moeten worden en zullen bedrijven en organisaties in Oosterhout werk moeten maken van energiebesparing en toename van het aandeel duurzame energie. Naast de eigen verantwoordelijkheid bij ruimtelijke projecten en de eigen vastgoedportefeuille, vindt de uitwerking van de ambities voor een belangrijk deel plaats via de regio West Brabant.

Intensivering van de maatregelen gericht op energiebesparing en opwekken van duurzame energie vergen een investering. Wel is het zo dat deze investeringen veelal over een langere periode terugverdiend worden of zelfs geld opleveren. Bij ruimtelijke projecten en bij de verduurzaming van de eigen vastgoedportefeuille dient dit aspect standaard in de begroting/exploitatie meegenomen te worden.

Omgevingsdienst (OMWB)

In 2017 ligt de focus op de uitvoering van het actieplan "Huis op orde" ten einde de bedrijfsvoering bij de OMWB te verbeteren, de financiën op orde te krijgen en hiermee de financiële risico's voor de gemeente te beperken. Er staat een reorganisatie in de planning met bijbehorende taakstellingen (reeds in de begroting van de OMWB vanaf 2017) waarbij vraagtekens gezet wordt of deze op korte termijn geëffectueerd worden. Op dit moment is de inschatting dat de ontwikkelingen binnen de OMWB passen binnen de begroting van de gemeente Oosterhout.

Omgevingswet

De Omgevingswet zal niet eerder in werking treden dan voorjaar 2019. De Omgevingswet vervangt 26 andere wetten en zorgt in dat kader voor een vereenvoudiging. De wet heeft echter ook andere bijkomende effecten. Zo zullen er naar verwachting minder bouwleges opgelegd kunnen worden in de toekomst omdat voor sommige zaken geen vergunningen meer benodigd zijn en/of omdat de toetsing van vergunningen niet langer door de gemeente zal worden uitgevoerd, maar door marktpartijen. Momenteel is er per jaar zo'n € 685.000 aan baten bouwleges opgenomen.

In 2018 wordt de Omgevingsvisie opgesteld. Hierbij zullen we begeleid worden door een extern bureau. Dit was voorzien voor 2017 en daar is in de begroting 2017 ook budget voor opgenomen. Dit zal verschuiven naar 2018.

Parkeren

Aan de parkeerautomaten kan op twee manieren worden betaald. Met muntgeld en Maestro (PIN). De pin betaal units in de parkeerautomaten zijn gecertificeerd om de veiligheid van betalen te garanderen. De banken hebben onderling afgesproken dat de huidige certificering per 1 januari 2019 afloopt en er gebruik moet worden gemaakt van een nieuw certificaat. Dit heeft voor de parkeerautomaten als consequentie dat zowel soft- als hardware moet worden vervangen. De kosten hiervoor zijn naar verwachting zo'n € 140.000. Dit zal gedekt worden uit het parkeerfonds.

Het toekomstig financieel perspectief zijn de inkomsten van de parkeergarage Basiliek onzeker. Deze blijven momenteel nog fors achter bij de verwachtingen (dit wordt echter wel grotendeels gecompenseerd door hogere inkomsten uit straatparkeren). Er is eind 2016 externe expertise ingehuurd om de inkomsten uit de garage te verhogen en de beheerskosten te verlagen.

In de visie op de binnenstad wordt uitgesproken dat parkeren en bereikbaarheid belangrijke randvoorwaarden zijn voor een bruisende binnenstad. Oosterhout kan zich meer gaan onderscheiden in comfort en gemak wat betreft parkeren. Voorbeelden waar aan gedacht kan worden zijn gedurende een korte periode gratis parkeren of werken met een kortings/loyaliteitssysteem.

Afvalverwijdering

Bij het opstellen van de jaarrekening 2016 is een groot tekort op het product afvalverwijdering gebleken. Hierdoor is de aanwezige egalisereserve voor afval leeg. Het tekort van 2016 heeft echter (deels) een structurele doorwerking naar de jaren 2017 en 2018.

De oorzaak van het tekort in 2016 is meerledig. Ten eerste is in 2016 is gekozen voor tariefsmatiging, waardoor in basis al een onttrekking uit de egalisereserve benodigd was. Daarnaast waren in 2016 de inkomsten uit de heffingen lager doordat er minder afval is

aangeboden. Ook binnen de afvalbegroting was sprake van een aantal niet-beïnvloedbare nadelen, zoals: belastingmaatregelen, marktprijzen, oninbaarheid, kwijtschelding en kapitaalslasten. Voor wat betreft de beïnvloedbare aspecten zal verder geïnvesteerd moeten worden in systemen die juiste managementinformatie genereren, zodat trends op tijd kunnen worden verwerkt. Bij het opstellen van de begroting 2018 zullen deze factoren meegenomen moeten worden om een nieuw tekort te voorkomen.

C. Overige ontwikkelingen

Stadsafsluiting

Het voetgangersgebied in de binnenstad is door middel van beweegbare palen selectief afgesloten voor gemotoriseerd verkeer. Dit systeem is aan vervanging toe. Er zal ook gekeken worden naar andere vormen van afsluiting bijvoorbeeld met kentekenregistratie. Eenmalige investering bedraagt ca. € 15.000 per locatie. In de huidige situatie hebben we 8 toegangen, dus in totaal investering van ca. € 120.000, met bijkomende kosten tezamen zo'n € 150.000 totaal.

Aanpassen Verkeersregelinstallatie (VRI) Trommelen

Voor het bestemmingsplan Wilhelminahaven is een aanvullend onderzoek naar de toekomstige verkeerssituatie nabij het plangebied uitgevoerd. De aansluiting Trommelen is op kruispuntniveau nader geanalyseerd. Geconcludeerd is dat met een aanpassing van de verkeersregeling waarbij een harde koppeling wordt opgenomen voor de routes Bredaseweg Zuid – Van Liedekerkestraat en vice versa op alle rijrichtingen een aanvaardbare verkeerssituatie ontstaat. Deze keuze wijkt af van het huidige beleid (zoals vastgelegd in de Verkeersregelstrategie Oosterhout) waarbij verkeer op de centrumtangent (hier Ridderstraat) prioriteit heeft boven de richting Bredaseweg Zuid. De kosten bedragen € 50.000.

Gebiedsvisie Beneluxweg / Floraliatuin

In het gebied gelegen tussen de A27 en de Beneluxweg spelen diverse ontwikkelingen (w.o. de beëindiging van de stichting Floralia). Eind 2016 is daarom besloten een gebiedsvisie op te stellen. Daarbij zal o.a. worden gekeken of het mogelijk is de Floraliatuin in stand te houden (en tegen welke kosten) en een bredere functie te geven. Niet uitgesloten kan worden dat voor de instandhouding van de Floraliatuin een incidentele en/of structurele financiële bijdrage van de gemeente benodigd is.

380kV

Voor de zomervakantie 2017 neemt de minister een besluit over het voorkeurstracé (VKA). Hierna vindt de verdere uitwerking plaats van het Rijks Inpassingsplan op grond waarvan de gemeente diverse ruimtelijke besluiten tot realisatie moet nemen. Mede op basis van de uitkomst van het besluit van de minister over het VKA, zal – indachtig de raadsbrede motie hierover uit 2014 – moeten worden gezien of en zo ja welke instrumenten de gemeente nog kan/wil inzetten tegen het besluit van de minister. Dit kan ook voor 2018 betekenen dat er externe expertise ingehuurd moet worden.

Vervangen zieke bomen Slotpark en park Brakestein

In beide parken – belangrijke groene dragers van ons stadscentrum – staan twee monumentale bomen die op korte termijn geveld moeten worden en vervangen zullen moeten worden om de kwaliteit en beleving van deze parken op peil te houden. Bij dit vervangen kan gekozen worden voor jonge bomen of voor bomen die reeds wat meer volume hebben. In het geval er gekozen gaat worden voor het terug planten van meer volwassen bomen, betekent dit dat er meer kosten gemaakt moeten worden. Het structureel beschikbare budget geeft hiervoor onvoldoende ruimte. De kosten voor het planten van deze 2 meer volwassen bomen wordt geraamd op € 30.000.

Functioneel beheer beheerssysteem openbare ruimte

GBI6 is het beheersysteem voor de openbare ruimte (BOR). Groen- weg- en rioolbeheerders zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van de data binnen het BOR beheersysteem. Het ontbreekt nu aan een integrale aansturing van het pakket en de begeleiding van beheerders en gebruikers.

Er moet een functioneel beheerder BOR worden aangesteld die verantwoordelijk is voor het dagelijks functioneren van het BOR beheersysteem en het berichtenverkeer met de Basisregistratie Grootchalige Topografie(BGT) inclusief het bijhouden van mutatie- en verzendhistorie.

Het functionele beheer bestaat uit gebruiksbeheer, functionaliteitenbeheer, behoeftemanagement en wijzigingenbeheer. Voor deze werkzaamheden is 0,5 FTE nodig Als verbinder tussen beheer en beleid kan de Functioneel beheerder BOR een belangrijke rol spelen in het adviseren en inrichten van kwaliteitskenmerken, het im- en exporteren van inspecties en het inrichten van beheerthema's tbv beeldkwaliteit, onderhoudsprogramma's en bestek hoeveelheden. Voor deze werkzaamheden is 0,5 FTE nodig. Structureel gaat het totaal dus om 1FTE functieschaal 9 (kosten max. € 66.958 voor het jaar 2017).

D. Uitwerkingsopdrachten

Inhuur ruimtelijke projecten

In het Jaarprogramma Openbare Ruimte (JOR) zijn voor 2017 en 2018 ruimtelijke projecten opgenomen die niet kunnen worden uitgesteld in verband met contractuele afspraken met derden of negatieve financiële gevolgen op de gemeentelijke grondexploitaties. De beschikbare ambtelijke capaciteit om het gehele JOR uit te voeren is in 2017 en 2018 te klein; dit i.v.m. de contractuele afspraken die er liggen. Er zal dus extra capaciteit moeten worden ingehuurd.

Voor projecten van derden worden in een anterieure overeenkomst afspraken gemaakt over het vergoeden van de ambtelijke kosten (kostenverhaal). Dit geldt niet voor gemeentelijke projecten of projecten van andere overheden. In de periode 2012-2015 hebben wij als gevolg van kostenverhaal ruim € 200.000 ontvangen. Deze bijdragen zijn grotendeels naar de reserves gegaan. Ook de komende jaren ontvangen wij nog bijdragen voor de ambtelijke uren van ruim € 650.000, waarvan circa € 475.000 voor het project Zwaairom. Voorgesteld wordt om in 2018 de extra benodigde inhuur te bekostigen vanuit de vrije reserve. De opbrengsten vanuit kostenverhaal zijn voorgaande jaren, via de saldobestemming, ook grotendeels in de vrije reserve gestort. Daarom is het te billijken om in 2018 de extra kosten die gemaakt gaan worden ook uit de vrije reserve te onttrekken.

Kostendekkendheid bouwleges verhogen

In diverse benchmarks komt de gemeente Oosterhout als gemiddelde speler naar boven als het gaat om de hoogte van de (bouw)leges. Op basis van de cijfers in de begroting 2017 komt de kostendekkendheid uit op een percentage van zo'n 85%. Er zit een risico in het nastreven van een hogere kostendekkendheid; deze mag namelijk de 100% niet overstijgen. Daarnaast is het gezien de komende veranderingen op het gebied van de omgevingswet de vraag in hoeverre deze post structureel aangepast kan worden. De gemeentelijke taken en verantwoordelijkheden op het gebied van vergunningverlening gaan hierdoor wezenlijk veranderen. Het wordt daarom afgeraden om op dit moment een hogere kostendekkendheid na te streven.

Onderzoek financiële koers OMWB

Sinds 2013 worden de VTH milieutaken niet langer door de gemeente zelf gedaan, maar worden deze uitgevoerd door de OMWB. Jaarlijks wordt bepaald via de begroting wat de bijdrage is van de gemeente aan deze dienst. Vervolgens wordt op basis van het uitvoeringsprogramma een werkprogramma opgesteld dat de OMWB vervolgens voor de

gemeente uitvoert. De OMWB heeft een financieel lastige periode achter de rug waardoor regelmatig extra bijdragen nodig waren om de dienst financieel gezond te maken. Om de zaak structureel op orde te krijgen is het project Huis op Orde gestart. Besparingen zullen pas mogelijk zijn als de bedrijfsvoering van de dienst op orde zijn. De belangrijkste externe ontwikkeling is de komst van de Omgevingswet in 2019. Het is nog niet duidelijk welk effect dit gaat hebben op het VTH takenveld en daarmee op de diensten van de OMWB. In ieder geval is duidelijk dat hier de komende tijd geen ombuigingen mogelijk zijn.

Wat gaat dat kosten?

Financiële effecten 2018

(Bedragen * € 1.000)

Ambitie	Investering eenmalig	2018	2019	2020	2021
Hoofdwegennet	-	34	67	100	132
Composteerinrichting	pm	pm	pm	pm	pm
Mobiliteitsplan	400	pm	pm	pm	pm
Fietspad Dorst	-1.500	pm	pm	pm	pm
Duurzame energie	pm	pm	pm	pm	pm
Omgevingsdienst (OMWB)	-	-	-	-	-
Omgevingswet	100	-	pm	pm	pm
Parkeren	neutraal	neutraal	neutraal	neutraal	Neutraal
Stadsafsluiting	150	-	-	-	-
VRI Trommelen	50	-	-	-	-
Gebiedsvisie Beneluxweg / Floraliatuin	pm	-	-	-	-
380kV	pm	-	-	-	-
Vervangen bomen Slotpark / park Brakestein	30	-	-	-	-
Functioneel beheer openbare ruimte (1,00 fte)	-	67	67	67	67
Inhuur ruimtelijke projecten (ombuiging)	250	-	-	-	-
Subtotaal	-520	101	134	167	199

5.6. Programma 6 – Middelen

Wat willen we bereiken?

Gemeentelijke organisatie
Het zo effectief en efficiënt mogelijk en pro-actief (intern) faciliteren van de gemeentelijke bedrijfsvoering.
Administratieve doorbelastingen
Dit onderdeel heeft vooral een financieel technisch karakter en wijkt daarmee ook sterk af van de andere programma's doordat een inhoudelijk programma ontbreekt.
Dekkingsmiddelen
In dit onderdeel is met name een aantal belangrijke gemeentebrede inkomsten- en uitgavenramingen opgenomen, zoals de algemene uitkering gemeentefonds, algemene belastingen, rente-inkomsten en –uitgave. Ook worden in dit onderdeel stelposten opgenomen voor toekomstige gemeentebrede kostenposten als kapitaallasten e.d. die (nog) niet exact toe te delen zijn naar de overige programma's
Resultaat
Dit onderdeel bevat de stortingen en onttrekkingen aan reserves en het begrote resultaat van de gemeente.

Wat gaan we ervoor doen?

Op basis van het coalitieakkoord en (wettelijke) ontwikkelingen die op de gemeente afkomen is een inventarisatie gemaakt van het nieuw beleid en de daarvoor benodigde financiële middelen. Onderstaand is alleen een overzicht opgenomen van die ontwikkelingen waarvoor het nodig is om extra middelen vrij te maken bovenop de bestaande middelen in de huidige meerjarenbegroting.

A. Beleidsvoornemens

Toekomst huisvesting gemeentelijke organisatie

Vanwege aanscherping van wet- en regelgeving en veroudering van het gebouw lopen de huisvestingskosten van het huidige gemeentehuis behoorlijk op. In 2016/2017 is gestart om een aantal noodzakelijke aanpassingen door te voeren. Er zal dus op korte termijn een keuze gemaakt moeten worden over de huisvesting, om te voorkomen dat er verdere investeringen gepleegd moeten worden die niet rendabel zijn. Momenteel is er reeds een bedrag van € 5 miljoen gelabeld binnen de vrije reserve voor vernieuwbouw / onderhoud / verduurzaming stadhuis. Met de toevoeging van € 1,5 miljoen in de perspectiefnota, komt het totaal gereserveerde bedrag op € 6,5 miljoen. De scenario's die eerder opgesteld zijn vragen om een bedrag tussen € 11,5 en € 15,7 miljoen. Aanvullend dient dus nog tussen € 5 en € 9,2 miljoen aan dekking gevonden te worden.

Voor dit dossier geldt, evenals het Mgr. Frenckencollege, dat de huidige prijsontwikkelingen in de bouw een overspannen beeld laten zien. Enorme prijsoverschrijdingen zijn in den lande aan de orde van de dag. De kans dat de huidige kaders (prijs en/of kwaliteit) overschreden gaan worden, is groot.

In kapitaallasten – indien er voor gekozen wordt het aanvullende deel niet te sparen, maar als last te nemen in de toekomstige begroting - uitgedrukt betekent dit (op basis van 25 jaar afschrijving en 1,75% rente) een jaarlijkse last van € 287.500 tot € 530.000 welke binnen de exploitatie gevonden dient te worden.

B. Beleidsvoornemens

-

D. Overige ontwikkelingen

Informatiebeveiliging/privacy/gegevensmanagement

De wereld om eens heen draait om data en ook wij beschikken over veel data. We hebben wettelijke verplichtingen als het gaat om deze data (privacy bijvoorbeeld) maar daarnaast willen we deze data ook veel beter uitnutter door het in te zetten om beleid te maken, beleid te evalueren en onze primaire processen te voeden. Om dat te kunnen doen moeten we ook meer met Business Intelligence gaan doen zodat we van data kennis maken en zo voorbereid zijn op alle ontwikkelingen die op ons afkomen.

Hoewel een goede basis is gelegd voor informatiemanagement / informatiebeveiligingsbeleid / privacybeleid / gegevensmanagement is het duidelijk, dat de gemeentelijke organisatie structureel moet investeren in eigen medewerkers die deze nieuwe taken op zich nemen. Dit vergt grote inspanning op het gebied van opleiding en ontwikkeling, maar ook moet aanvullende expertise op dit gebied worden opgenomen in het personeelsbestand van de gemeente.

Het project gegevensmanagement richt zich op het structureel inrichten van gegevensmanagement. Ondanks dat het project nog niet is afgerond kan er wel al een goede inschatting gemaakt worden van de kosten die gemaakt moeten worden om ervoor te zorgen dat Oosterhout het kader van gegevensmanagement (waarbinnen ook privacy en BI vallen) goed kan toepassen. Deze kosten zijn enerzijds personele kosten voor functies die vervuld moeten worden die er nu nog niet zijn maar ook voor tools om data bruikbaar te maken en om van deze data kennis te maken.

Via keuzes in het huidige personeelsbudget van de afdeling BCA is al 1,00 fte (€ 80.000) beschikbaar voor een privacy-functionaris. Daarbovenop is nog structureel € 260.000 nodig voor personeel (Gegevensmakelaar, Domeinarchitect, BI specialist en data-analist). De daarbij behorende formatie bedraagt 4,00 fte. Hierbij zal deze capaciteit de komende jaren eerst en vooral worden ingezet binnen het sociaal domein en op gebied van de omgevingswet.

Ook is een extra investering nodig voor BI-tools, die nog niet is opgenomen in de reguliere ICT-budgetten. Deze investering bedraagt € 60.000, en brengt jaarlijks terugkerende kosten voort van €13.000.

E. Uitwerkingsopdrachten

Gebouwenonderhoud

Er is een grote ambitie om op een meer strategische wijze naar het vastgoed van de gemeente Oosterhout te kunnen kijken. Met de aanschaf van het vastgoedbeheersysteem 'VBS', medio 2016, zijn hiervoor de eerste stappen gezet en is op objectniveau, data beschikbaar dat op basis van vooraf vastgestelde uniforme parameters van de gehele portefeuille wordt vastgelegd, Hierdoor wordt het mogelijk toekomstige investeringen beter af te wegen ten opzichte van het toekomstperspectief van het pand, in relatie tot de bestaande exploitatiekosten. Investeringen dienen meer op basis van noodzaak in plaats van planmatigheid te worden uitgevoerd Als onderdeel hiervan heeft het beschikbaar hebben van stabielere budgetten voor onderhoud in combinatie met een egalisatievoorziening de sterke voorkeur. Hierbij worden de jaarlijkse onderhoudsgelden in een onderhoudsvoorziening gestort en van daaruit wordt op basis van noodzaak het onderhoud uitgevoerd. Dit voorstel wordt nader uitgewerkt. Het is daarbij niet uit te sluiten dat er bij aanvang extra middelen zullen moeten worden vrijgemaakt om dit fonds eenmalig te vullen. Dit zorgt in de toekomst voor een meer stabiele begroting en een besparing op langere termijn, vanwege het tijdig kunnen maken van strategische keuzes.

Outflow & Gentiaanstraat (verkoop)

Outflow is verkocht in 2016. Hierdoor vallen er enkele (kleine) budgetten vrij. Dit zal in de begroting 2018 worden verwerkt.

Voor wat betreft de Gentiaanstraat is de gemeente momenteel in overleg met een ontwikkelaar voor de realisatie van een medisch cluster. Op dit moment is er nog geen overeenstemming bereikt. Er heeft een taxatie plaats gevonden. Hierbij is de waarde van de grond getaxeerd uitgaande van de nieuwe bestemming (gezondheidscluster).

In het geval deze ontwikkeling niet doorgaat, zal gezocht moeten worden naar een andere invulling. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de nieuwe bestemming iets toe moet voegen voor Zuiderhout.

Kleiner takenpakket en onderzoek benodigde ambtelijke capaciteit

Momenteel wordt onderzocht op welke vlakken er voor het college nog keuzes te maken zijn op de inzet van personeel.

Wat gaat dat kosten?

Financiële effecten 2018

(Bedragen * € 1.000)

Ambitie	Investering eenmalig	2018	2019	2020	2021
Huisvesting stadhuis	1.500	-	-	-	-
Gegevensmanagement (4,00 fte)	60	137	137	137	137
Gebouwonderhoud (ombuiging)	pm	pm	pm	pm	pm
Outflow en Gentiaanstraat	pm	pm	pm	pm	pm
Ambtelijk apparaat	pm	pm	pm	pm	pm
Subtotaal	1.560	137	137	137	137

5.7. Samenvattend financieel overzicht

Per programma geeft dat het volgende totaalbeeld:

(Bedragen * € 1.000)

Omschrijving	Investing eenmalig	2018	2019	2020	2021
Verbindend bestuur	76 N	-	-	-	-
Sociaal domein	pm	-432 V	-432 V	-432 V	-432 V
Werkgelegenheid & economie	170 N	80 N	80 N	80 N	80 N
De levendige gemeente	pm	42 N	63 N	84 N	104 N
Ruimte & ontwikkeling	-520 V	101 N	134 N	167 N	199 N
Middelen	1.560 N	137 N	137 N	137 N	137 N
TOTAAL	1.286 N	-72 V	-18 V	36 N	88 N

Het bedrag aan investeringen en de bijbehorende dekking is als volgt opgebouwd:

(Bedragen * € 1.000)

Omschrijving	Investing eenmalig	Reserve
Dienstverlening	76	Vrije reserve
Bedrijventerreinen	10	Vrije reserve
Noodontsluiting Weststad	160	Vrije reserve
Mobiliteitsplan	400	Reserve infrastructurele werken
Fietspad Dorst	-1.350	Vrije reserve
Fietspad Dorst	-150	Reserve infrastructurele werken
Omgevingswet	100	Vrije reserve
Stadsafsluitingen	150	Vrije reserve
VRI Trommelen	50	Reserve infrastructurele werken
Bomen Slotpark	30	Vrije reserve
Inhuur ruimtelijke projecten	250	Vrije reserve
Huisvesting stadhuis	1.500	Vrije reserve
Gegevensmanagement	60	Vrije reserve
TOTAAL	1.286	

6. Conclusies

Wanneer we de bovenstaande uitgangspunten en de uitkomsten van de financiële positie met elkaar combineren ontstaat het onderstaande beeld:

Exploitatie	Investeringen	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Saldo begroting 2017	-	557 N	-16 V	638 N	638 N
Ontwikkelingen uitgangspositie	-	-345 V	-484 V	-549 V	-535 V
Uitgangspunten begroting 2017	-	250 N	250 N	250 N	250 N
Beleidsvoornemens	1.286 N	-72 V	-18 V	36 N	88 N
Nieuw meerjarenbeeld	1.286 N	390 N	268 V	375 N	441 N

Dit betekent dat er een meerjarig beeld ontstaat met een tekort van ongeveer € 390.000 in 2018. Het jaar 2019 is nog wel positief, maar de jaren erna zit het tekort weer rond € 4 ton. Gelet op het feit dat het uitgangspunt is om een sluitende meerjarenbegroting te presenteren is het dus onvermijdelijk dat er richting de uitwerking van de begroting 2018 keuzes gemaakt moeten worden in de beleidsvoornemens, dan wel dat er nieuwe ombuigingen gezocht moeten worden.

Ook zal er nog kritisch gekeken moeten worden naar de verschillende geplande investeringen die ten laste komen van de reserves.

De periode tot aan de begroting gebruikt het college om antwoorden te krijgen op onder andere de volgende vragen, zodat we de geschetste kaders nader kunnen invullen:

- Welke gevolgen heeft de meicirculaire?
- Zijn de genoemde investeringen, hun bedragen en de termijn nog realistisch?
- Welke keuzes kunnen er gemaakt worden binnen de beleidsvoornemens?
- Welke ombuigingen zijn er te formuleren?

7. Reserves

De dekking van een deel van de ambities uit deze perspectiefnota is afkomstig uit de vrije reserve. In dit hoofdstuk zijn de gevolgen van de besluiten voor deze reserves inzichtelijk gemaakt.

7.1. Vrije Reserve

(Bedragen * € 1.000)

	Saldo per 31-12-2016	Resultaat-bestemming 2016	Saldo nieuw
Stand per 1-1-2017	25.515	1.641	27.156

Bedrag * € 1.000	Jaar 2017	Jaar 2018	Jaar 2019	Jaar 2020
Uitgaven reeds besloten	3.604	1.100	2.020	1.740
Onderhoud stadhuis	320			
Slotjes Midden			1.000	1.740
Zwembadvoorzieningen		450		
Investerings TSC	24			
Sportcomplex De Contreie	350			
Revitalisering Weststad	114			
Opstellen sportaccommodatiebeleid	13			
Re-integratie	24			
Vrachtwagenparkeren Weststad	268			
VTH taken	50			
Parkeerplaats Brakestein	25			
Renovatie hoofdveld OVV	4			
Restyling activiteitencentra	410			
Binnenstadsmanagement	20			
Implementatie omgevingswet	13			
Fietspad Dorst (voorbereidingskrediet)	150			
Videoverslaglegging	6			
Verbindend bestuur	40			
Productiehuis de Pannenhoef	545			
Actualisatie mobiliteitsplan	100			
Planontwikkeling Arkendonk	20			
Rotonde Bromtol	18	400	1.020	
Elektronische tijdswaarneming Warande	90			
Starters-, blijvers en duurzaamheidslening	750			
Digitale overheid	250	250		
Nog te voteren	525	4.521	1.500	5.250
Verduurzaming & onderhoud stadhuis				5.000
IHP		2.630		
Brandweerkazerne Den Hout	500			
Fietspad Dorst		1.350		
Sportaccommodatiebeleid		41		
Onderzoek fietspad Raamsdonksveer	25			
De Contreie Ecozone			1.500	
Openbare ruimte rondom Mgr. Frenckencollege				250

Kleedaccommodaties sportverenigingen		350		
2° noodontsluiting Weststad		150		
Inkomsten buiten GREX		1.741		
Intergas escrow		1.741		
Totaal	4.129	3.880	3.520	6.990
Over gehele periode	18.519			

Dit betekent dat er exclusief de saldobestemming 2016 momenteel zo'n € 7 miljoen aan ruimte binnen de vrije reserve aanwezig is (beginstand van € 25,5 miljoen minus reeds geplande uitgaven van € 18,5 miljoen). Middels de saldobestemming van de jaarrekening 2016 wordt voorgesteld een bedrag van € 1.641.000 toe te voegen aan de vrije reserve. In deze perspectiefnota wordt voorgesteld om deze ruimte als volgt te labelen:

Bedragen * € 1.000	
Omschrijving	Investering eenmalig
Dienstverlening	76
Bedrijventerreinen	10
Noodontsluiting Weststad	160
Fietspad Dorst	-1.350
Omgevingswet	100
Stadsafsluitingen	150
Bomen Slotpark	30
Inhuur ruimtelijke projecten	250
Huisvesting stadhuis	1.500
Gegevensmanagement	60
TOTAAL	986

Dit betekent dat er momenteel € 655.000 (€ 1.641.000 -/- € 986.000) aan de vrije reserve wordt toegevoegd zonder labeling. Wij adviseren om deze middelen voorlopig ook nog niet te labelen voor andere projecten. Zoals gemeld in deze perspectiefnota zijn de conjuncturele ontwikkelingen in de bouwsector dusdanig dat er een zeer reëel risico is dat een aantal van de geplande bouwprojecten (denk hierbij aan het Mgr. Frenckencollege en het stadhuis) niet binnen de huidige vastgestelde kaders gerealiseerd kunnen worden.

7.2. Reserve Infrastructurele werken

In de reserve infrastructurele werken worden een aantal wijzigingen voorgesteld. De claim voor het fietspad Dorst binnen deze reserve wordt verlaagd van € 1.250.000 naar € 1.100.000. Hiermee, en vanwege storting in deze reserve in 2016, komt ruimte vrij binnen de reserve, welke gereserveerd wordt voor het nog op te stellen mobiliteitsplan. Hiervoor wordt vooruitlopend op besluitvorming in 2018 alvast € 400.000 gereserveerd.

Daarnaast wordt het benodigde bedrag voor de aanpassing van de VRI Trommelen (€ 50.000) ten laste van deze reserve gebracht. De actuele stand van zaken voor wat betreft deze reserve staan hieronder wel aangegeven.

Stand op 1 januari 2017	9.178
Aanpassing infra particuliere ontwikkelingen (Statendam)	145
Ontsluiting N282 Dorst West	630
Aanpassing rotonde Weststadweg/Technologieweg	2.500
Aanpassing kruispunten t.g.v. Zwaikom	800
Aanleg en aanpassing fietspad naar Dorst	1.100
Reconstructie en aansluiting Kruising N629	1.750
Aansluiting Weststadweg op A 59	1.800
Mobiliteitsplan	400
VRI kruispunt Trommelen	50
Totaal begrote kosten	9.175

Dit betekent dat de reserve infrastructurele werken momenteel voldoende saldo heeft om de vastgestelde ambities te dekken. De bedragen van de projecten die in de lijst staan zijn deels nog indicatief. In werkelijkheid kunnen deze bedragen nog wijzigen.

7.3. Reserve sociaal domein

De reserve sociaal domein kent per 31 december 2016 een saldo van € 4,8 miljoen. Middels de saldobestemming wordt hieraan € 3.797.000 toegevoegd.

Stand op 31 december 2016	4.799
Resultaat 2016	3.797
Stand op 1 januari 2017	8.596
Aanhouden als risicoreserve	5.000
Projecten	3.596
Taalhuis	105
Integratie 3 O's	300
Wijkgericht werken	150
Pilot dagbesteding nieuwe stijl	255
Vrije ruimte	2.786

Voorgesteld wordt om binnen de reserve sociaal domein een minimaal bedrag van € 5 miljoen gereserveerd te houden om de risico's van budgetoverschrijdingen op te vangen. Het restant van de aanwezige reserve kan dan gereserveerd worden om de komende jaren ingezet te worden voor verschillende projecten binnen het sociaal domein op het gebied van innovatie, transformatie en preventie.